

Державний торговельно-економічний університет
Кафедра міжнародного менеджменту

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«ОРГАНІЗАЦІЯ ІМПОРТУ ЕЛЕКТРОГЕНЕРАТОРІВ З КРАЇН ЄС»
(за матеріалами ТОВ «Епіцентр К», м. Київ)

Студента V курсу, 5-1 групи,
спеціальності 07 «Менеджмент»
освітньої програми «Менеджмент
зовнішньоекономічної діяльності»

(підпис студента)

Кадькаленко
Дмитро
Костянтинович

Науковий керівник
доцент, доктор економічних наук,
професор кафедри міжнародного
менеджменту

*(підпис наукового
керівника)*

Фокіна-
Мезенцева
Катерина
Володимирівна

Гарант освітньої
програми
доцент, кандидат економічних наук,
доцент кафедри міжнародного
менеджменту

(підпис гаранта)

П'янкova
Оксана
Василівна

Київ 2023

Державний торговельно-економічний університет

Факультет Міжнародної торгівлі та права

Кафедра Міжнародного менеджменту

Спеціальність Менеджмент

Освітня програма Менеджмент ЗЕД

Затверджую

Зав. кафедри Мельник Т.М.

«__» _____ 2023 р.

Завдання

на випускню кваліфікаційну роботу студентіві

Кадькаленко Дмитру Костянтиновичу
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи

«Організація імпорту електрогенераторів з країн ЄС» (за матеріалами ТОВ «Епіцентр К», м. Київ)

Затверджена наказом ДТЕУ від «06» грудня 2022 р. №3276

2. Строк здачі студентом закінченої роботи 12 січня 2023 року

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи

Мета роботи – є дослідження питань з організації імпорту електрогенераторів на прикладі ТОВ "Епіцентр К" з країн ЄС.

Об'єктом дослідження є процес організації імпортової діяльності суб'єкта ЗЕД.

Предметом дослідження є практичне обґрунтування напрямів вдосконалення міжнародної діяльності ТОВ "Епіцентр К" шляхом імпорту електрогенераторів з країн ЄС.

4. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом):

Вступ

Розділ 1. Дослідження діяльності суб'єкта ЗЕД ТОВ «Епіцентр К»

1.1. Оцінка виробничо-господарської діяльності та фінансового стану ТОВ «Епіцентр К»

1.2. Аналіз імпортої діяльності ТОВ «Епіцентр К»

Розділ 2. Обґрунтування вибору країни-контрагента для організації імпорту електрогенераторів

2.1. Визначення основних тенденції розвитку світового ринку електрогенераторів

2.2. Дослідження ринку електрогенераторів України

Розділ 3. Реалізація управлінського рішення щодо імпорту ТОВ «Епіцентр К» електрогенераторів

3.1. Організаційне забезпечення здійснення імпорту ТОВ «Епіцентр К» електрогенераторів з країн ЄС

3.2. Прогнозна оцінка результативності імпорту ТОВ «Епіцентр К» електрогенераторів з країн ЄС

Висновки та пропозиції

Список використаних джерел

5. Календарний план виконання роботи:

№ з/п	Назва етапів написання випускної кваліфікаційної роботи	Терміни виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1	Вибір теми випускної кваліфікаційної роботи	до 15 листопада	11 листопада
2	Оформлення і затвердження завдання на випускну кваліфікаційну роботу	до 1 грудня	28 листопада
3	Написання 1 розділу випускної кваліфікаційної роботи	до 10 грудня	7 грудня
4	Написання 2 розділу випускної кваліфікаційної роботи	до 20 грудня	12 грудня
5	Написання 3 розділу випускної кваліфікаційної роботи	до 3 січня	30 грудня
6	Подання завершеної випускної кваліфікаційної роботи на перевірку керівникові	до 10 січня	6 січня
7	Подання випускної кваліфікаційної роботи на кафедру	до 16 січня	12 січня
8	Підготовка до захисту випускної кваліфікаційної роботи в атестаційній комісії, отримання зовнішньої рецензії	до 1 лютого	27 січня
9	Захист випускної кваліфікаційної роботи в атестаційній комісії	16 лютого	16 лютого

6. Дата видачі завдання «28» листопада 2022 р.

7. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи

Фокіна-Мезенцева К.В.

(прізвище, ініціали, підпис)

8. Гарант освітньої програми

П'янкова О.В.
(прізвище, ініціали, підпис)

9. Завдання прийняв до виконання студент

Кадькаленко Д.К.
(прізвище, ініціали, підпис)

10. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи

Представлена випускна кваліфікаційна робота виконана відповідно до календарного плану. Тема ВКР є актуальною через складної ситуації в Україні через недостатності електроенергії не лише пересічних громадян, а і для безперервної роботи галузей економіки країни. Зміст роботи є логічним і послідовним. Автор вміє не лише аналізувати матеріал, але й робить ґрунтовні висновки та пропозиції щодо організації імпорتنих операцій в мережі гіпермаркетів.

У роботі надана оцінка виробничо-господарської діяльності та фінансового стану підприємства, проаналізована імпортна діяльність. В контексті обраної тематики визначені основні тенденції розвитку світового ринку електрогенераторів та досліджено ринок електрогенераторів України. В рамках наданих рекомендацій розроблено організаційне забезпечення здійснення імпорту ТОВ «Епіцентр К» електрогенераторів з країн ЄС та здійснена оцінка результативності імпорту електрогенераторів з країн ЄС.

Заслуговує уваги самостійні здобутки зроблені студентом, а саме: представлені напрями оптимізації імпорту електрогенераторів ТОВ «Епіцентр К», розроблена покрокова схема імпорту електрогенераторів із Бельгії, Італії, Німеччини в Україну.

Усі висновки зроблені автором самостійно та обґрунтовані змістом розділів роботи. Також робота носить практичний характер.

У цілому ВКР відповідає вимогам і може бути допущена до захисту.

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи

6.01.2023р.

(підпис, дата)

11. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу

Гарант освітньої програми

П'янкова О.В.
(підпис, прізвище, ініціали)

Завідувач кафедри

Мельник Т. М.
(підпис, прізвище, ініціали)

«__» _____ 2023 р.

АНОТАЦІЯ

Кадькаленко Д. К. «Організація імпорту електрогенераторів з країн ЄС» (за матеріалами ТОВ «Епіцентр К», м. Київ). Рукопис.

Випускна кваліфікаційна робота за спеціальністю «Менеджмент» освітня програма «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності». Державний торговельно-економічний університет, Київ, 2023.

Випускну кваліфікаційну роботу присвячено практичним аспектам організації імпорту електрогенераторів з країн ЄС, що передбачає: дослідження виробничо-господарської діяльності, фінансового стану та імпортової діяльності підприємства, визначення основних тенденції розвитку світового та вітчизняного ринків електрогенераторів, обґрунтування вибору країни ЄС як країни-контрагента для організації імпортової поставок електрогенераторів в Україну, організаційне забезпечення операції з імпорту та прогнозу оцінку результативності ввезення електрогенераторів з країн ЄС.

Ключові слова: електрогенератори, імпорт, країни ЄС, операція з імпорту, організаційне забезпечення, суб'єкт ЗЕД.

SCIENTIA DIFFICILIS SED FRUCTUOSA

SUMMARY

Kadkalenko D. K. "Organization of the import of electric generators from EU countries" (based on the materials of "Epicentr K" LLC, Kyiv). Manuscript.

Graduation qualification work in the specialty "Management" educational program "Management of foreign economic activity". State University of Trade and Economics, Kyiv, 2023.

The final qualification work is devoted to the practical aspects of organizing the import of electric generators from EU countries, which provides: research of the production and economic activity, financial condition and import activity of the enterprise, determination of the main trends in the development of the world and domestic markets of electric generators, justification of the choice of the EU country as a counterparty country for the organization of import supplies of electric generators to Ukraine, organizational support of the import operation and a predictive assessment of the effectiveness of the import of electric generators from EU countries..

Keywords: subject of foreign economic activity, import, electric generators, EU countries, import operation, organizational support, subject of the FTA.

ЗМІСТ

Вступ..... 8

Розділ 1. Дослідження діяльності суб’єкта ЗЕД ТОВ «Епіцентр К»..... 10

1.1. Оцінка виробничо-господарської діяльності та фінансового стану ТОВ «Епіцентр К» 10

1.2. Аналіз імпоротної діяльності ТОВ «Епіцентр К» 17

Розділ 2. Обґрунтування вибору країни-контрагента для організації імпорту електрогенераторів 23

2.1. Визначення основних тенденції розвитку світового ринку електрогенераторів 23

2.2. Дослідження ринку електрогенераторів України..... 28

Розділ 3. Реалізація управлінського рішення щодо імпорту ТОВ «Епіцентр К» електрогенераторів 34

3.1. Організаційне забезпечення здійснення імпорту ТОВ «Епіцентр К» електрогенераторів з країн ЄС 34

3.2. Прогнозна оцінка результативності імпорту ТОВ «Епіцентр К» електрогенераторів з країн ЄС 41

Висновки та пропозиції..... 47

Список використаних джерел..... 50

Додатки 52

ВСТУП

Актуальність теми. Ринок електрогенераторів як у світі, так і в Україні є динамічним та високонкуцентним. Пошкодження вітчизняної енергетичної інфраструктури через ворожі обстріли спричинило ажіотаж серед українців та різке зростання попиту на такі товари, як електрогенератори. Хоча електрогенератори не належить до товарів першої необхідності, проте неспроможність вітчизняних виробників забезпечити потреби українців зумовила екстенсивний розвиток імпорту.

Більшість вітчизняних наукових праць присвячені питанням розвитку енергетичної сфери, у той час як міжнародна статистика відображає динаміку показників світового та регіональних ринків електрогенераторів. Глобальне зростання масштабів виробництва та споживання стимулюють попит на електроенергію, тому можна сказати, що динаміка розвитку ринку генераторів на пряму залежить від темпів росту ВВП.

Ключовими гравцями на ринку є Велика Британія, Німеччина, Японія та ін., хоча беззаперечним лідером є Китай. Разом з тим, у країнах ЄС є низка виробників з конкурентоспроможною продукцією. Це зумовлює актуальність проблематики і потребує поглибленого дослідження.

Метою роботи є дослідження питань з організації імпорту електрогенераторів на прикладі ТОВ "Епіцентр К" з країн ЄС.

Завдання випускної кваліфікаційної роботи:

1. оцінити виробничо-господарську діяльність та фінансовий стан ТОВ «Епіцентр К»;
2. проаналізувати імпорту діяльність на досліджуваному підприємстві;
3. визначити основні тенденції розвитку світового ринку електрогенераторів;
4. дослідити ринок електрогенераторів України;
5. Розробити організаційне забезпечення здійснення імпорту ТОВ «Епіцентр К» електрогенераторів з країн ЄС;

6. Оцінити результативність імпорту ТОВ «Епіцентр К» електрогенераторів з країн ЄС.

Об'єктом дослідження є процес організації імпортової діяльності суб'єкта ЗЕД.

Предметом дослідження є практичне обґрунтування напрямів вдосконалення міжнародної діяльності ТОВ "Епіцентр К" шляхом імпорту електрогенераторів з країн ЄС.

Методи дослідження. Для виконання роботи використано такі методи дослідження: фінансового аналізу, економічного аналізу, аналізу та синтезу, порівняння та узагальнення; статистичні; індукції та дедукції; маркетингових досліджень.

Інформаційна база дослідження: законодавчі та нормативно-правові акти України [5-6,9-13, 16], форми бухгалтерських і фінансових звітів ТОВ «Епіцентр К», дані Національного банку України [8], Державної служби статистики України [1], статистичні матеріали вітчизняних [2-3, 15, 17] та міжнародних компаній [18-28].

Практична значимість дослідження пов'язана з впровадженням отриманих результатів ТОВ "Епіцентр К" з метою підвищення ефективності роботи підприємства.

Випускна кваліфікаційна робота складається з вступу, 3-х розділів, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи складає 59 сторінок, що містить 16 рисунків, 13 таблиць, список використаних джерел із 18 найменувань, 2 додатки.

РОЗДІЛ 1. ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТА ЗЕД ТОВ «ЕПІЦЕНТР К»

1.1. Оцінка виробничо-господарської діяльності та фінансового стану ТОВ «Епіцентр К»

Мережа гіпермаркетів компанії «Епіцентр К» спеціалізуються на продажі будівельно-господарчих і продовольчих товарів з європейськими стандартами обслуговування.

На внутрішньому ринку України ТОВ «Епіцентр К» є найбільшою торговельно-роздрібною мережею, яка інтенсивно розвивається вже 20 років. У 2022 р. мережа об'єднувала 80 торговельних центрів загальною площею більше 1,5 млн м². Чисельність працівників — 22 тис. осіб. За підсумками 2022 р. відбулось скорочення торговельних площ на 15% через війну.

До основного виду діяльності компанії належить роздрібна торгівля іншими неживаними товарами в спеціалізованих магазинах (код КВЕД 47.78). Серед неосновних видів компанія реалізує ще 208 додаткових видів діяльності. ТОВ «Епіцентр К» володіє понад 750 ліцензіями та 118 торговими марками, з яких 99 активні.

Декомпозицію сфер діяльності бізнес-групи наведено на рис. 1.1.

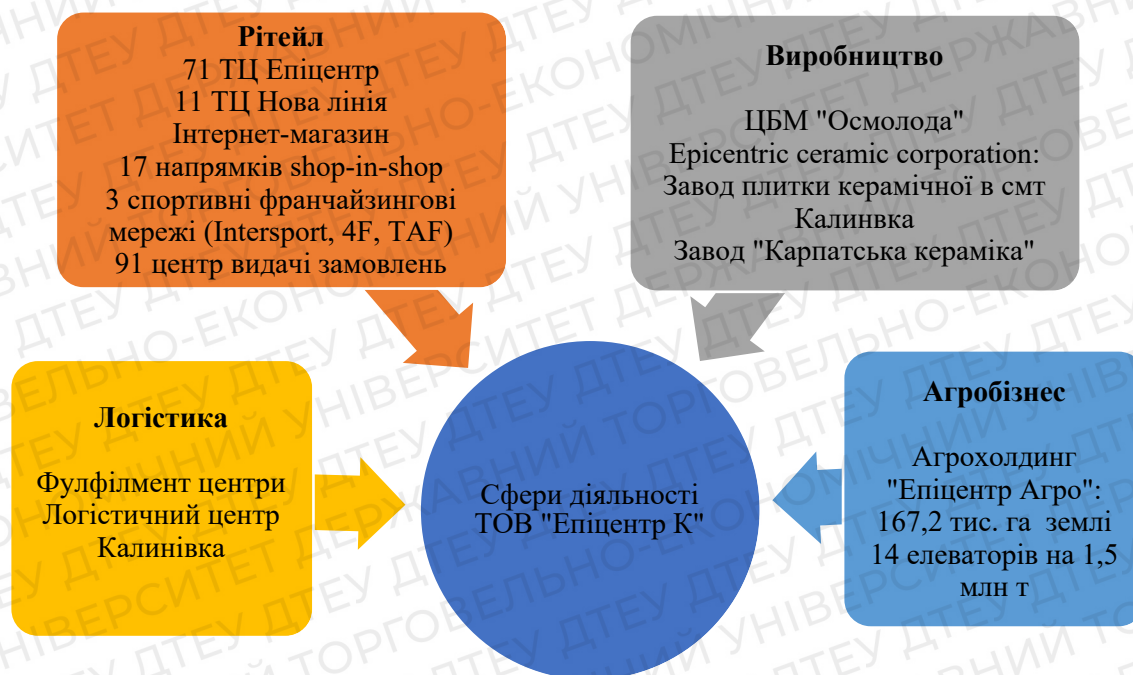

Рис. 1.1. Декомпозиція сфер діяльності ТОВ "Епіцентр К" у 2023 р.
Джерело: побудовано автором за даними ТОВ "Епіцентр К" [7].

ТОВ «Епіцентр К» володіє 71 торговельним центром «Епіцентр» та 11 торговельними центрами «Нова лінія». Асортиментний кошик ритейлера охоплює 675 тис. найменувань, у т.ч. будівельні матеріали і господарські товари (товари для оздоблення оселі, меблі, товари для дому, побутову хімію, автотовари, товари для саду та городу, дитячі товари, медикаменти, їжа, косметика, техніка, тощо) [7].

З 2018 р. компанія розвиває концепцію 17 магазинів формату shop-in-shop (Галерея ДЕКО, Е.РІС, Центр техніки ЦЕ ТЕ, Intersport, Центр меблів, Садовий центр, Кераміка центр, Автомол, Студія світла, Студія інтер'єрів, Mon Cheri, Military, Флора-центр Букет, Пиши-Малюй, FOOD Market, Аптека 100+, Засоби захисту, All4Rest). Крім того, Епіцентр К розвиває мультибрендові та монобрендову спортивні мережі за франчайзингом (Intersport, 4F та TAF).

Окремим напрямком діяльності ТОВ «Епіцентр К» є електронна торгівля через сайт epicentrk.ua. На ньому представлено понад 1 млн товарів.

У виробничій сфері бізнес-група «Епіцентр К» володіє Epicentr Ceramic Corporation. Вона об'єднує потужні заводи з виробництва керамічної плитки. Такі виробники є експортоорієнтованими на ринки країн ЄС та СНД. До групи компаній входить виробництво з деревообробки - ЦБМ «Осмолода», що здійснює повний цикл переробки деревини.

В аграрній сфері ТОВ «Епіцентр К» сформував три виробничі кластери: "Західний", "Вінницький" та "Центральний". Компанія реалізує потужний рослинницький напрямок, володіє насінневим заводом, тваринництвом та зерносховищами. У 2020 р. придбано частку активів "Сварог Вест Груп", що збільшило площу земель, що знаходяться в обробітку сільськогосподарських підприємств "Епіцентр Агро". Земельний банк компанії об'єднує 224 об'єкти на 167,2 тис. га в 5 регіонах України (Черкаська, Хмельницька, Київська, Тернопільська та Вінницька обл.), а елеваторна мережа налічує 15 працюючих елеваторів із загальним обсягом зберігання близько 1,54 млн т. Одним із пріоритетних завдань агрохолдингу є збільшення обсягів експорту вирощуваного зерна та подальша розбудова елеваторного господарства.

Для виконання логістичних функцій у компанії діють відділ автоматизації замовлень та логістичні центри. Товаропостачання здійснюється із застосуванням методів:

- Break Bulk - консолідоване від гіпермаркетів замовлення обробляється логістичним центром і розвозиться по гіпермаркетам;
- крос-докінг - із можливістю зберігання на складі.

Логістичний центр «Калинівка» централізовано забезпечує 75% поставок товарів у торговельні центри ТОВ «Епіцентр К». На території логістичного центру розміщено митний термінал, який надає повний комплекс послуг з митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України автомобільним та залізничним транспортом.

Фулфілмент центри «Віскозна» та «Полярна» (м. Київ) є автоматизованими логістичними центрами для обслуговування замовлень онлайн-торгівлі.

ТОВ "Епіцентр К" володіє автопарком з майже 1000 транспортних засобів:

- 250 міжнародних ліцензованих комерційних вантажних автомобілів,
- 390 легких вантажних автомобілів для обслуговування клієнтів,
- 46 вантажних автомобілів для перевезення будівельних матеріалів,
- 230 легкових автомобілів.

Проаналізуємо динаміку основних фінансових результатів компанії (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Динаміка основних показників фінансових результатів ТОВ «Епіцентр К»
у 2018-2021 рр., млн грн

Показник	2018	2019	2020	2021	Абсолютне ланцюгове відхилення			Відносне ланцюгове відхилення, %		
					2019	2020	2021	2019	2020	2021
Чистий дохід від реалізації продукції	41 400,2	43 979,2	50 382,4	59 465,5	2 579,0	6 403,2	9 083,0	106,2	114,6	118,0
Собівартість реалізованої продукції	30 400,6	30 814,8	35 593,7	41 560,4	414,2	4 778,9	5 966,7	101,4	115,5	116,8
Чистий фінансовий результат	2 960,7	3 602,1	3 171,2	5 118,5	641,4	-430,9	1 947,3	121,7	88,0	161,4

Джерело: складено та розраховано автором за даними у дод. А.

З 2018 р. чисті доходи зростали щороку на 106-118%. За підсумками 2021 р. він склав 59,5 млрд грн, що на 9,1 млрд грн більше, ніж у 2020 р. При цьому Зростання собівартості реалізованої продукції склало 101-116%. За підсумками 2021 р. вона становила 41,6 млрд грн, що на 6,0 млрд грн більше, ніж у 2020 р. Внаслідок зростання виручки більш швидкими темпами над собівартістю у компанії наявне щорічне зростання прибутків, крім 2020 р. У 2021 р. чистий фінансовий прибуток склав 5,1 млрд грн, що на 161,4% більше до попереднього періоду.

Проаналізуємо джерела формування майна та господарських засобів ТОВ «Епіцентр К» на основі даних звітів про фінансовий стан (дод. А) (рис. 1.2).

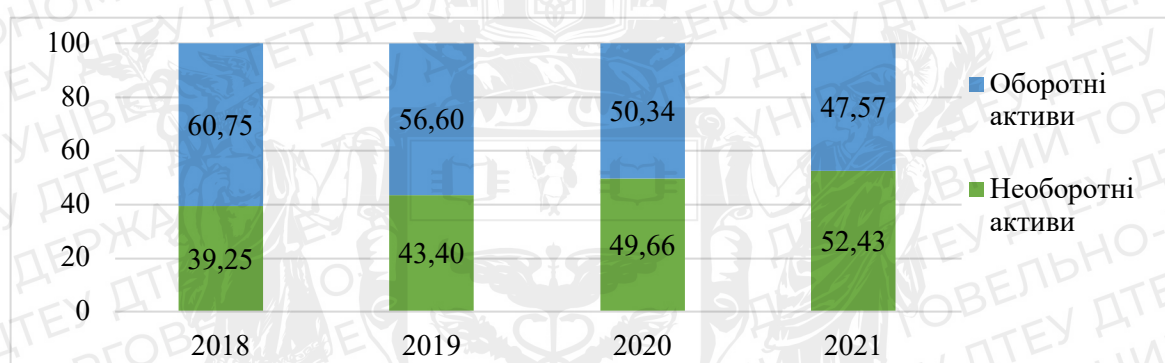

Рис. 1.2. Динаміка структури активів ТОВ «Епіцентр К» на 31 грудня 2018-2021 рр., %

Джерело: розраховано та побудовано автором за даними у дод. А.

За аналізований період структура активів змінилась кардинально. У 2018 р. на необоротні активи припадало 39,25%, у 2021 р. – 52,43%. Це вказує на нарощення виробничого потенціалу компанії. Відбулося зростання обсягів нематеріальних активів у 1,38 разів та основних засобів у 1,27 разів. Оборотні активи зростали за рахунок збільшення обсягів дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги, грошей та їх еквівалентів. Скорочення вартості оборотних активів вказує на зменшення сукупності майнових цінностей підприємства, які обслуговують його поточну діяльність. На 31 грудня 2021 р. сумарні активи підприємства становили 53,4 млрд грн., що на 119,9% перевищує обсяг у 2020 р.

Аналіз джерел формування господарських засобів ТОВ «Епіцентр К» здійснимо на основі даних пасиву балансу (рис. 1.3).

Власний капітал підприємства у 2021 р. склав 22,1 млрд грн, або 41,35% його пасивів, що вказує на неефективну структуру фінансових ресурсів для організації та фінансування господарської діяльності.

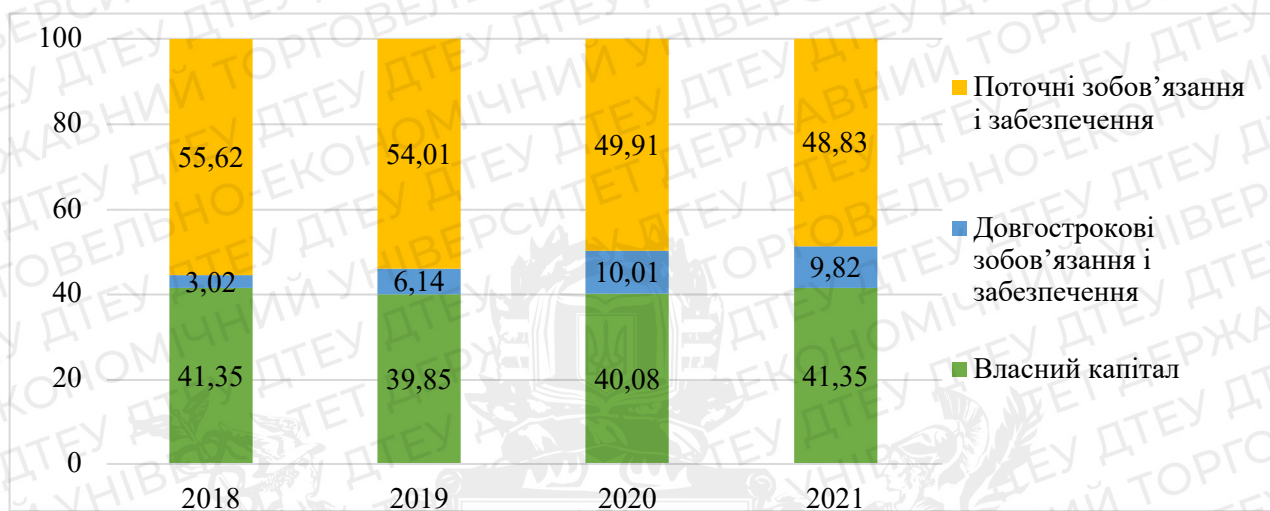

Рис. 1.3. Динаміка структури пасивів ТОВ «Епіцентр К» на 31 грудня 2018-2021 рр., %

Джерело: розраховано та побудовано автором за даними у дод. А.

Довгострокові зобов'язання і забезпечення також зросли та склали 9,82% пасивів ТОВ «Епіцентр К» у 2021 р. проти 3,02% у 2018 р. Поточна кредиторська заборгованість підприємства зменшилась у відносному вираженні із 55,62% у 2018 р. до 48,43% у 2021 р., проте в абсолютному вимірі зросла на 117,3% у 2021 р.

З метою оцінки ефективності господарської діяльності ТОВ «Епіцентр К» розрахуємо показники фінансової стійкості, ліквідності, ділової активності, рентабельності та майнового стану (табл. 1.2).

У 2021 р. коефіцієнт фінансування, або співвідношення позикового і власного капіталу, склав 1,42 п. Від'ємне значення коефіцієнта маневреності свідчить про залучення в оборотні активи позикових коштів. Це робить використання власного капіталу негнучким. Частка власного капіталу в загальному обсязі капіталу, або коефіцієнт фінансової автономії, склала 0,41 п.

У 2021 р. ТОВ «Епіцентр К» покривало поточні зобов'язання на 97% за рахунок оборотних активів, про що свідчить коефіцієнт покриття. За допомогою дебіторської заборгованості, грошових коштів та поточних фінансових інвестицій компанія може покрити 33% зобов'язань. Зменшення коефіцієнту абсолютної ліквідності свідчить

про зниження здатності покривати свої зобов'язання за допомогою готових засобів. У підсумку рівень платоспроможності ТОВ «Епіцентр К» є незадовільним.

Таблиця 1.2

Динаміка показників ефективності господарської діяльності
ТОВ «Епіцентр К» у 2018-2021 рр.

Показники	2018	2019	2020	2021	Абсолютне ланцюгове відхилення		
					2019	2020	2021
<i>Показники фінансової стійкості*</i>							
Коефіцієнт фінансування	1,42	1,51	1,49	1,42	0,09	-0,01	-0,08
Коефіцієнт автономії	0,41	0,40	0,40	0,41	-0,02	0,00	0,01
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	0,08	0,05	0,01	-0,03	-0,04	-0,04	-0,04
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,12	0,07	0,01	-0,03	-0,06	-0,05	-0,04
<i>Показники ліквідності*</i>							
Коефіцієнт покриття	1,09	1,05	1,01	0,97	-0,04	-0,04	-0,03
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,30	0,35	0,32	0,33	0,05	-0,03	0,02
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,04	0,05	0,03	0,03	0,01	-0,02	0,00
Чистий оборотний капітал, тис. грн.	1547988	955735	192439	-673559	-592253	-763296	-865998
<i>Показники ділової активності</i>							
Коефіцієнт оборотності активів		1,31	1,24	1,21		-0,07	-0,02
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості		8,85	8,47	8,72		-0,38	0,25
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості		2,56	2,55	2,61		-0,01	0,06
Строк погашення дебіторської заборгованості, днів		40,68	42,48	41,26		1,80	-1,22
Строк погашення кредиторської заборгованості, днів		140,66	141,32	137,84		0,66	-3,49
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів		2,27	2,43	2,59		0,16	0,16
Фондовіддача		3,06	2,61	2,44		-0,45	-0,17
Коефіцієнт оборотності власного капіталу		3,24	3,10	2,98		-0,14	-0,12
<i>Показники рентабельності*</i>							
Коефіцієнт рентабельності активів		0,11	0,08	0,10		-0,03	0,03
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу		0,27	0,19	0,26		-0,07	0,06
Коефіцієнт рентабельності діяльності	0,07	0,08	0,06	0,09	0,01	-0,02	0,02
<i>Аналіз майнового стану підприємства*</i>							
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,25	0,29	0,29	0,29	0,03	0,00	0,01
Коефіцієнт оновлення основних засобів		0,33	0,19	0,22		-0,14	0,03
Коефіцієнт придатності основних засобів		0,71	0,71	0,71		0,00	-0,01
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у вартості майна підприємства	0,28	0,33	0,34	0,36	0,05	0,01	0,02

* - станом на 31 грудня.

Джерело: розраховано автором за даними у дод. А-Б.

Аналіз показників ділової активності виявив зменшення ефективності використання активів. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості немає чіткої тенденції, так як у 2020 р. відбулось зниження на $-0,38$ раз, а у 2021 р. зростання становило на $+0,25$ раз. Зростання коефіцієнта оборотності кредиторської заборгованості вказує на нарощення кількості оборотів, які необхідні для оплати по рахунках. Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів характеризується позитивною висхідною тенденцією. Загрозливими є скорочення фондів віддачі та оборотності власного капіталу. У підсумку рівень ділової активності ТОВ «Епіцентр К» є незадовільним.

У динаміці коефіцієнт рентабельності активів зменшився на $0,01$ п. та склав $0,1$ п. у 2021 р., що свідчить про скорочення ефективності господарської діяльності підприємства. У 2019 р. на 1 грн власного капіталу припадало $0,27$ грн чистого прибутку, а у 2021 р. — $0,26$ грн. Рентабельність діяльності У 2021 р. підприємство досягнуло найвищого рівня рентабельності діяльності за досліджуваний період - $0,09$ п.

Коефіцієнт зносу основних засобів у 2021 р. становив 29% , що на 4% більше, ніж у 2018 р., та вказує на старіння матеріально-технічної бази підприємства. Коефіцієнт оновлення основних засобів спадає та свідчить про їхнє старіння ($0,22$ п. у 2021 р. проти $0,33$ п. у 2019 р.). Коефіцієнт придатності основних засобів склав 71% . Його нечітка динаміка також вказує на погіршення стану основних засобів підприємства порівняно з рівнем у 2019 р. Коефіцієнт реальної вартості майна становив 36% та характеризується висхідною тенденцією, що вказує на зростання виробничого потенціалу підприємства. У цілому аналіз стану та структури активів у сукупності з їх джерелами покриття свідчить про підвищення капіталомісткості виробництва та задовільний майновий стан компанії.

За результатами розрахунків показників виробничо-господарської діяльності та фінансового стану доходимо висновку, що діяльність ТОВ «Епіцентр К» є незадовільною. Виявлені низхідні тенденції у показниках ліквідності, фінансової стійкості, рентабельності, ділової активності та платоспроможності вказують на прогалини у фінансово-господарському управлінні підприємством. Це зумовлює

потребу у більш детальному аналізі господарських операцій, у т.ч. зовнішньоекономічної діяльності компанії.

1.2. Аналіз імпортової діяльності ТОВ «Епіцентр К»

ТОВ "Епіцентр К" залишається ключовим гравцем на ринку роздрібною торгівлі завдяки прямому імпорту через Шанхайське Представництво "Україна ТОВ "Епіцентр К" та Відокремлений підрозділ "Інтерспорт Україна" ТОВ "Епіцентр К".

У 2022 р. компанія імпортувала продукцію з понад 40 країн, у т.ч. з «офшорів», визнаних в Україні. Місце імпортової продукції у чистих доходах підприємства наведено у табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Місце імпортової продукції у чистих доходах ТОВ «Епіцентр К»

у 2018-2022* рр.

Показник	2018	2019	2020	2021	2022*	Абсолютне ланцюгове відхилення			
						2019	2020	2021	2022
Чистий дохід від реалізації продукції	41,4	44,0	50,4	59,5	70,2	2,6	6,4	9,1	10,8
Чистий дохід від реалізації імпортової продукції, млрд грн	30,2	32,4	37,6	47,8	53,1	2,2	5,3	10,2	5,3
Частка імпортової продукції у доходах, %	72,9	73,6	74,7	80,5	75,6	0,7	1,2	5,7	- 4,8

* - попередні дані, тут і далі по тексту.

Джерело: складено та розраховано за даними ТОВ "Епіцентр К".

У 2022 р. у товарообороті ТОВ «Епіцентр К» 75,6% припадало на іноземну продукцію. Такий високий рівень імпортозалежності підприємства формує високу ступінь залежність від іноземних постачальників та економічної ситуації у країнах-базування.

Асортиментний портфель електрогенераторів у ТОВ «Епіцентр К» представлений у 4 категоріях: бензинові, дизельні, інверторні та комбіновані. До інших критеріїв поділу також належать: шумозахист, номінальна потужність, вид палива, кількість фаз, запуск двигуна, режим роботи, об'єм паливного бака, витрати палива, країна виробника тощо.

ТОВ «Епіцентр К» реалізує 42 бренди електрогенераторів з 5 країн. Крім того, як маркет-плейз компанія реалізує ще 152 бренди з 28 країн.

Вартість імпорту електрогенераторів ТОВ «Епіцентр К» за аналізований період зростає у 2,2 раз, що свідчить про зростання попиту та ефективність управління операціями з імпорту (рис. 1.4).

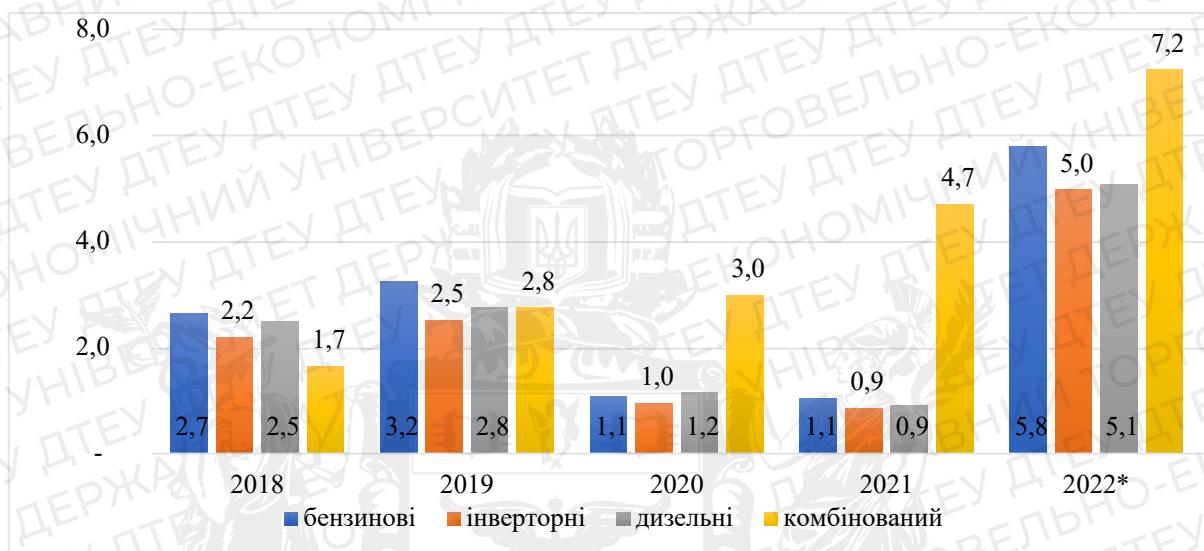

Рис. 1.4. Обсяги імпорту електрогенераторів ТОВ «Епіцентр К» у 2018-2021 рр. за видами, млн дол. США

Джерело: розраховано та побудовано за даними ТОВ "Епіцентр К".

Горизонтальний аналіз товарної структури операцій з імпорту електрогенераторів наведений у табл. 1.4.

Таблиця 1.4

Динаміка товарної структури операцій з імпорту електрогенераторів

ТОВ "Епіцентр К" у 2018-2022* рр., %

Показник	2018	2019	2020	2021	2022*
Імпорт, у т.ч.:	100	100	100	100	100
бензинові	29,47	28,78	26,65	28,37	29,77
інверторні	24,37	22,32	23,45	23,22	25,62
дизельні	27,79	24,45	28,78	24,57	26,11
комбінований	18,40	24,49	21,13	23,86	18,50

Джерело: складено та розраховано за даними ТОВ "Епіцентр К".

У товарній структурі імпорту електрогенераторів у 2022 р. на бензинові припадало 29,77%, дизельні – 26,11%, інверторні – 25,62, комбіновані – 18,5%.

Простежується тенденція до зростання попиту на усі генератори, крім комбінованих.

У ціновій політиці ТОВ «Епіцентр К» щодо реалізації усіх груп електрогенераторів простежується мінімальна ціна в межах 10 тис грн. Максимальні ціни притаманні дизельним електрогенераторам – до 600 тис. грн. (рис 1.5).

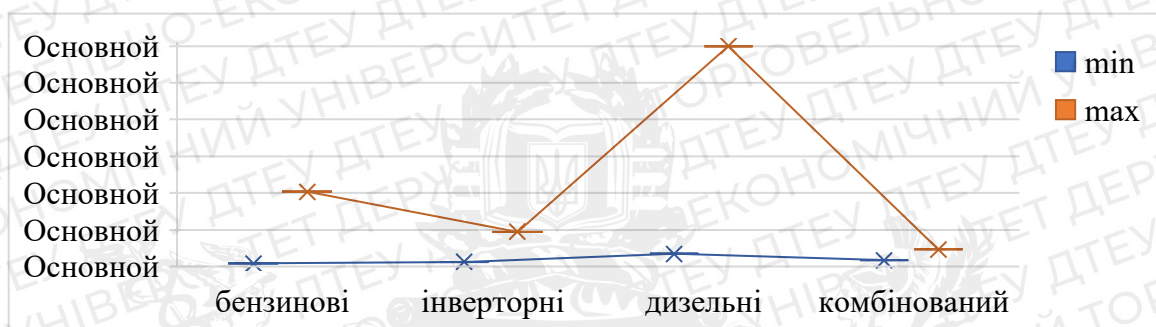

Рис. 1.5. Цінова політика ТОВ «Епіцентр К» щодо реалізації за групами електрогенераторів, грн

Джерело: розраховано та побудовано за даними ТОВ "Епіцентр К".

Бензинові електрогенератори ТОВ «Епіцентр К» імпортує з таких країн, як Італія, Китай, Німеччина, Польща. Кількість представлених брендів – 30. Динаміка структури операцій з імпорту наведена у табл. 1.5.

Таблиця 1.5

**Динаміка геопросторової структури імпорту
бензинових електрогенераторів ТОВ «Епіцентр К» у 2018-2022* рр.**

Країна	Частка, %					Вартість, млн дол. США				
	2018	2019	2020	2021	2022*	2018	2019	2020	2021	2022*
Італія	9,12	9,35	10,11	10,38	9,87	0,2	0,3	0,1	0,1	0,6
Китай	69,22	68,42	66,93	66,57	69,2	1,8	2,2	0,7	0,7	4,0
Німеччина	9,22	9,57	9,89	10,04	9,52	0,2	0,3	0,1	0,1	0,6
Польща	12,44	12,66	13,07	13,01	11,41	0,3	0,4	0,1	0,1	0,7
Разом	100	100	100	100	100	2,7	3,2	1,1	1,1	5,8

Джерело: складено та розраховано за даними ТОВ "Епіцентр К".

За досліджуваний період наявна тенденція щодо зростання імпорту бензинових електрогенераторів. Найбільше виріс у 2022 р. імпорт з Китаю. Серед реалізованих електрогенераторів у ТОВ «Епіцентр К» найбільшим попитом

користуються бренди з Китаю (TAGRED, Scheppach, GM POWER, Compass Greenmax) та Німеччини (Karcher, Konner&Sohnen).

У структурі імпорту дизельних електрогенераторів ТОВ «Епіцентр К» представлені бренди з таких країн, як Австрія, Китай, Німеччина. Динаміка структури операцій з імпорту таких електрогенераторів наведена у табл. 1.6.

Таблиця 1.6

**Динаміка геопросторової структури імпорту
дизельних електрогенераторів ТОВ «Епіцентр К» у 2018-2022* рр.**

Країна	Частка, %					Вартість, млн дол. США				
	2018	2019	2020	2021	2022*	2018	2019	2020	2021	2022*
Австрія	19,78	20,44	21,33	24,02	26,34	0,5	0,6	0,2	0,2	1,3
Китай	60,46	59,51	58,26	57,32	57,12	1,5	1,6	0,7	0,5	2,9
Німеччина	19,76	20,05	20,41	18,66	16,54	0,5	0,6	0,2	0,2	0,8
Разом	100	100	100	100	100	2,5	2,8	1,2	0,9	5,1

Джерело: складено та розраховано за даними ТОВ "Епіцентр К".

У 2018-2022 рр. також наявна тенденція щодо зростання імпорту дизельних електрогенераторів. Левова частка припадала у 2022 р. на імпорт з Китаю. Серед реалізованих електрогенераторів у ТОВ «Епіцентр К» найбільшим попитом користуються бренди з Китаю (Daewoo, EnerSol, Gucbir, Vulkan), Австрії (Zipper) та Німеччини (Konner&Sohnen, Powerage).

У структурі імпорту комбінованих електрогенераторів ТОВ «Епіцентр К» представлені бренди з таких країн, як Китай та Німеччина. Динаміка геопросторової структури операцій з імпорту наведена у табл. 1.7.

Таблиця 1.7

**Динаміка геопросторової структури імпорту
комбінованих електрогенераторів ТОВ «Епіцентр К» у 2018-2022* рр.**

Країна	Частка, %					Вартість, млн дол. США				
	2018	2019	2020	2021	2022*	2018	2019	2020	2021	2022*
Китай	76,23	77,28	76,01	73,43	70,31	1,3	2,1	2,3	3,5	5,1
Німеччина	23,77	22,72	23,99	26,57	29,69	0,4	0,6	0,7	1,2	2,1
Разом	100	100	100	100	100	1,7	2,8	3,0	4,7	7,2

Джерело: складено та розраховано за даними ТОВ "Епіцентр К".

З 2018 р. імпорт комбінованих електрогенераторів зріс у 4,36 раз. У 2022 р. головним постачальником був Китай. Серед реалізованих електрогенераторів у ТОВ «Епіцентр К» найбільшим попитом користуються бренди з Китаю (EVO, Vitals) та Німеччини (Konner&Sohnen).

У структурі імпорту інверторних електрогенераторів ТОВ «Епіцентр К» представлені бренди з двох країн. Динаміка структури операцій з імпорту таких електрогенераторів наведена у табл. 1.8.

Таблиця 1.8

**Динаміка геопросторової структури імпорту
інверторних електрогенераторів ТОВ «Епіцентр К» у 2018-2022* рр.**

Країна	Частка, %					Вартість, млн дол. США				
	2018	2019	2020	2021	2022*	2018	2019	2020	2021	2022*
Китай	82,12	83,49	82,06	80,44	75,16	1,8	2,1	0,8	0,7	3,7
Німеччина	17,88	16,51	17,94	19,56	24,84	0,4	0,4	0,2	0,2	1,2
Разом	100	100	100	100	100	2,2	2,5	1,0	0,9	5,0

Джерело: складено та розраховано за даними ТОВ "Епіцентр К".

У структурі китайські інверторні електрогенератори формують 75,16% імпорту даної групи. Разом з тим, у вартісному еквіваленті імпорт з Німеччини зріс у 3,15 раз, а з Китаю – 2,07 раз. Найбільшим попитом користуються такі бренди з Китаю, як Einhell, Fogo, Hammer, MGA, та Німеччини - Konner&Sohnen.

Ефективність операцій з імпорту електрогенераторів наведена у табл. 1.9.

Таблиця 1.9

**Динаміка показників ефективності операцій з імпорту електрогенераторів
ТОВ «Епіцентр К» у 2018-2022* рр.**

Показник	2018	2019	2020	2021	2022*
Вартість імпорту, млн дол. США	9,0	11,3	4,1	3,7	19,4
Середній обмінний курс, грн / дол. США	27,20	25,85	26,96	27,29	32,34
Дохід від реалізації, млн грн	272,76	320,63	121,26	113,76	727,43
Ефект від операцій з імпорту, млн грн	27,32	29,30	11,57	12,70	98,94
Ефективність операцій з імпорту, рази	1,11	1,10	1,11	1,13	1,16

Джерело: складено та розраховано за даними ТОВ "Епіцентр К".

Ефективність операцій впродовж аналізованого періоду складала 1,11-1,16 разів. Це вказує на ефективність імпорту електрогенераторів. Хоча у геопросторовій структурі переважають електрогенератори китайських брендів, проте темпи зростання продажів європейських брендів є вищими. Це пояснюється такими факторами: найкращий асортимент, сервіс, співвідношення ціна/якість. У зв'язку з цим, ТОВ «Епіцентр К» здійснює короткотермінове планування та шукає можливості для диверсифікації постачань із таких європейських країн як Франція, Іспанія, Великобританія, Бельгія тощо.

РОЗДІЛ 2. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ КРАЇНИ-КОНТРАГЕНТА ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ІМПОРТУ ЕЛЕКТРОГЕНЕРАТОРІВ

2.1. Визначення основних тенденції розвитку світового ринку електрогенераторів

Обсяг світового ринку електрогенераторів зростає з 27,8 млрд дол. США у 2022 р. до 29,54 млрд дол. США у 2023 р. при середньорічному темпі зростання 6,2%.

У вартісному вираженні найбільшими світовими ринками електрогенераторів були Велика Британія (3,1 млрд дол. США), Китай (2,8 млрд дол. США), які разом становили 14% світового обсягу ринку. Дещо відставали за обсягами Бразилія, США, Індія, Індонезія, Туреччина, Японія, Нігерія, Південна Корея та Ангола, разом формуючи ще 15% ринку. Лідерство Великої Британії у вартісному вираженні багато в чому пояснюється високим попитом на вітрогенератори в країні.

У 2019 р. найвищі рівні споживання електрогенераторів були зареєстровані в Анголі (30 шт на 1000 чол.), Південній Кореї (8,23 шт на 1000 чол), Японії (7,40 шт на 1000 чол). Середньосвітове споживання електрогенераторів оцінюється в 2,92 шт на 1000 чол. [19].

У структурі глобального ринку електрогенераторів виокремлюють три категорії споживачів: промисловий, комерційний та житловий сегменти. У 2021 р. на комерційний сегмент (охорона здоров'я, телекомунікації, аквакультура, сільське господарство, державні центри, центри обробки даних, освітні заклади та хорека) припадає найбільша частка доходу – 44,7%, і очікується, що він зафіксує значні темпи зростання протягом прогнозованого періоду (рис. 2.1).

Сегмент промислового застосування посів другу за величиною частку доходу на ринку генераторних установок у 2021 р. До нього входять нафтогазовий сектор, транспорт і логістика, гірничодобувна промисловість, електроенергетика, виробництво та будівельний сектор. Сприятливі державні схеми для промислового розвитку в країнах з економікою, що розвивається, як-от Китай, Бразилія та Індія, є ключовим фактором, що стимулює попит на генераторні установки в усьому сегменті.

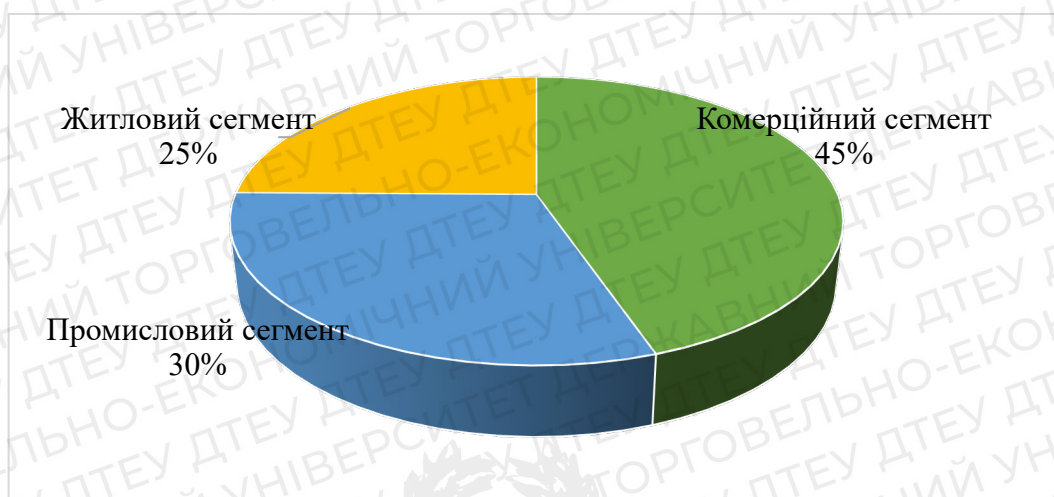

Рис.2.1. Структура глобального ринку електрогенераторів за категоріями споживачів у 2021 р., % [25]

На житловий сегмент припадає відносно менша частка ринку порівняно з іншими сегментами. Зростаюча кількість збоїв в електропостачанні, підвищення обізнаності споживачів і зростання попиту на навантаження на первинну мережу є одними з ключових факторів, що стимулюють попит на генераторні установки в житловому секторі.

Очікується, що комерційний і промисловий сектори країн з економікою, що розвивається, житловий сектор розвинених економік і зростаюча потреба в потужності для оборонних операцій створить значні можливості для учасників ринку в найближчому майбутньому.

В Азійсько-Тихоокеанському регіоні ринок отримав найбільшу частку доходу в 34,7% у 2021 р., і очікується, що він продемонструє найвищі темпи зростання. На Китай припадає найбільша частка доходу в регіоні. Очікується, що розширення комерційних офісних приміщень, збільшення дефіциту попиту на електроенергію та зростання кількості інфраструктурних проектів і виробничих потужностей у країні сприятимуть розвитку ринку в усьому регіоні.

У 2021 р. на Північну Америку припадала друга за величиною частка ринку – 22,4%, і, за прогнозами, вона зростатиме, причому США будуть основним чинником регіонального зростання. Зростаюча вразливість електричної мережі до збоїв, спричинених погодними умовами, разом із розширенням інфраструктури центрів

обробки даних та інших комерційних секторів призвела до посилення попиту на надійні рішення резервного живлення, тим самим стимулюючи попит на генераторні установки в усьому регіоні. Очікується, що присутність основних гравців у сфері виробництва електроенергії та виробників оригінального обладнання, великі запаси сланцевого газу, сприятлива урядова політика щодо розробки екологічно чистих видів палива та надійна інфраструктура для транспортування природного газу сприятимуть попиту на генераторні установки порівняно з дизель-генераторними установками на ринку США.

Основними гравцями на ринку генераторів електроенергії є ABB (Німеччина), Aggreko (Нідерланди), AKSA Power Generation (Туреччина), Atlas Copco (Швеція), Caterpillar Inc. (США), Cooper Corporation (США), Cummins Inc. (США), Doosan Corporation (Південна Корея), FG Wilson (Велика Британія), Generac Holdings Inc. (США), General Electric (США), Honda Suel Power Products Ltd. (Японія), Kirloskar Electric Co. Ltd. (Індія), Kohler Co. (США), Mitsubishi Heavy Industries Ltd (Японія), MTU Onsite Energy (Німеччина), Rolls-Royce (США), Wärtsilä (Фінляндія), Yanmar Co. Ltd. (Японія) і Briggs & Stratton Corporation (США) [21].

Ключовими факторами попиту на електрогенератори є попит на електроенергію, що зростає, недосконала електрична інфраструктура, особливо в районах, віддалених від великих міст, необхідність забезпечення гарантованого електропостачання, а також потреба в резервному живленні важливих об'єктів інфраструктури (лікарень, державних установ, бізнес-центрів, аеропортів, вокзалів і т. д.) та технічного обладнання (вишок зв'язку, центрів обробки даних, промислових підприємств тощо) [27].

Пандемія COVID-19 негативно вплинула на ринок генераторних установок у всьому світі через зниження попиту на електроенергію, в основному з боку інституційних споживачів (промисловий і комерційний сектор), оскільки багато виробничих підприємств і роздрібних підприємств були закриті під час карантину. Таким чином, зазначені економічні передумови негативно вплинуть на створення нових промислових підприємств і гальмують відновлення ринку електрогенераторів.

Разом з тим, пандемія перешкоджає інвестиціям у бізнес, але сприяє збільшенню обладнання медичних установ та збільшення попиту на портативні генератори. Додатковий попит може бути сформований у країнах із наявністю застарілого централізованого електропостачання, наприклад, у багатьох африканських країнах. Крім того, нижчі ціни на нафту внаслідок зниження попиту та надлишку пропозиції в умовах пандемії роблять нафту та газ більш доступними. Отже, вартість електроенергії, що виробляється обладнанням, що працює на паливі, знижується, що сприяє зростанню використання електричних генераторних установок. Зростаюча соціальна тривога, а також загроза ізоляції через вірус можуть призвести до купівлі портативних генераторів для майбутнього використання у разі відключення електроенергії в надзвичайних ситуаціях. Портативні генератори пропонують ряд переваг, таких як гнучкість і підвищена простота використання. Очікується, що глобальний ринок портативних генераторів досягне 2,5 млрд дол. США до 2024 р.

Очікується, що зростаючий попит на енергію з боку обробної промисловості, що розвивається, забезпечить більші ринкові можливості для генераторів. Однак такі фактори, як високі витрати на встановлення та експлуатацію, пріоритетність екологічно чистих альтернатив (наприклад, сонячна батарея, паливні елементи тощо), а також надлишок потужностей стримують зростання ринку. За оцінками, генератори потужністю менше 75 кВА матимуть найбільшу частку ринку, що підтримується збільшенням попиту з боку телекомунікацій, роздрібною торгівлю, інших комерційних будівель і житлового сектора.

Оскільки промислові та інші генератори великої потужності є дорогим обладнанням, їх установка та використання відповідають капітальним вкладенням на тлі загального зростання промисловості та торгівлі. Динаміка будівництва також безпосередньо впливає на ринок генераторів: бізнес-центри, торгові точки, інфраструктура та соціальні об'єкти все частіше оснащуються резервними генераторними установками, а житлове будівництво стимулює попит на портативні генератори для приватних будинків, які зазвичай здобуваються для випадків відключення електроенергії. Ще одним фундаментальним фактором зростання ринку є збільшення ІТ-сектору, а також сектора телекомунікацій: збільшується покриття

країн світу бездротовими мережами та мобільним Інтернетом, інфраструктура якого потребує стабільного електропостачання. Розвиток електротранспорту (особливо електромобілів) вимагатиме створення великомасштабної мережі зарядних станцій, що може збільшити попит на генератори (місцеві генератори можуть стати допоміжними або навіть основними джерелами енергії для зарядних станцій у важкодоступних місцях). Заходи щодо мобілізації медичної системи та оснащення тимчасових лікарень потребують використання великої кількості генераторів.

Слід відмітити, що економічне зростання на ринках, що розвиваються, збільшує промислову активність, яка, у свою чергу, сприятиме розвитку ринку генераторів. Проте ініціативи урядів щодо сприяння розбудові та підтримці надійної енергетичної інфраструктури стимулюватимуть попит на системи виробництва електроенергії, що, у свою чергу, буде стримувати ринок генераторів.

У сегменті вітроенергетики, який включає світовий експорт у розмірі 6,1 млрд дол. США у 2019 р., додатковим фактором також є сприятлива політика уряду в усьому світі. Підвищена увага до екологічних питань та політична мета зниження «вуглецевого навантаження» призведе до збільшення попиту на генератори на альтернативних джерелах енергії, зокрема на вітряні турбіни.

З урахуванням викладеного, динаміка ринку електрогенераторів загалом відбиває загальне зростання ВВП. Російська агресія підірвала шанси на відновлення світової економіки після пандемії COVID-19, принаймні в короткостроковій перспективі.

У середньостроковій перспективі, коли світова економіка оговтається від наслідків пандемії, очікується поступове зростання ринку електрогенераторів. Обсяг світового ринку електрогенераторів зросте до 36,27 млрд дол. у 2027 р. при середньорічному темпі зростання 5,3-6,5% [22]. Відбудеться зростання попиту з боку таких галузей, як гірничодобувна, нафтогазова та фармацевтична промисловість.

Загалом прогнозується, що показники ринку матимуть тенденцію до невеликого зростання у період до 2030 р., що, за прогнозами, призведе до збільшення обсягу ринку до 25 млн. шт.

2.2. Дослідження ринку електрогенераторів України

Зовнішньоторговельний баланс України щодо операцій з електрогенераторами з 2019 р. залишається від'ємним. Динаміка обороту операцій з електрогенераторами представлена на рис. 2.2.

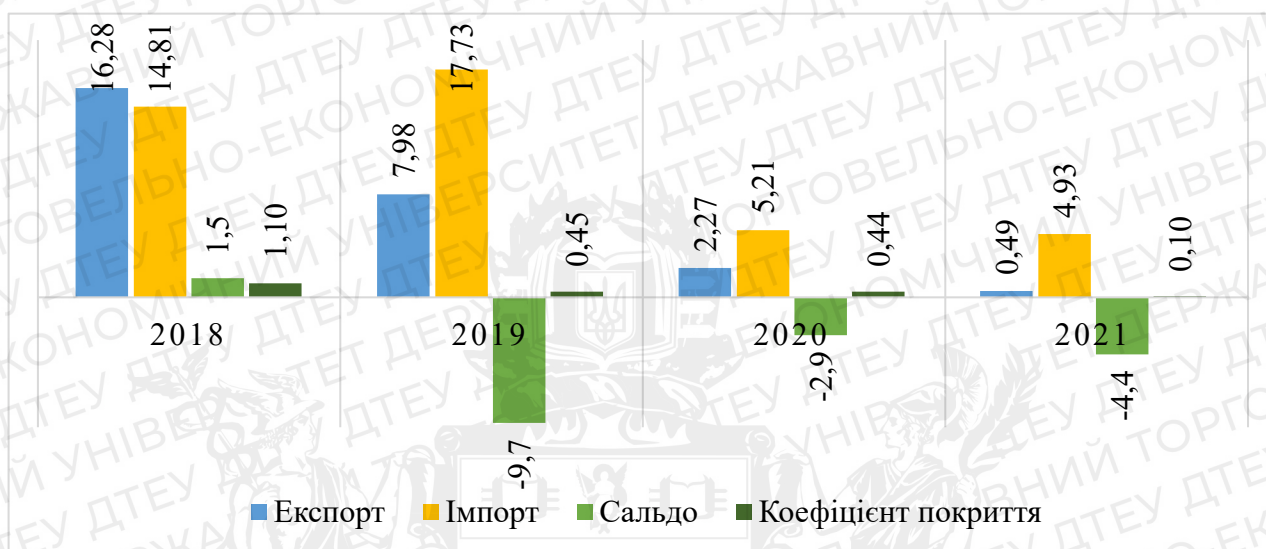

Рис. 2.2. Зовнішньоторговельний баланс електрогенераторів в Україні, дол. США

Джерело: складено та побудовано за даними [18].

У зовнішній торгівлі України імпорт електрогенераторів змінного струму (синхронні генератори): потужністю не більш як 75 кВ·А: (код за УКТ ЗЕД 850161) склав 49% імпорту у 2021 р.; потужністю понад 75 0кВ·А (код за УКТ ЗЕД 850164) – 44%; генератори змінного струму (синхронні генератори): потужністю понад 75 кВ·А, але не більш як 375 кВ·А (код за УКТ ЗЕД 850162) – 5%, потужністю понад 375 кВ·А, але не більш як 750 кВ·А(код за УКТ ЗЕД 850163) – 2%. Загальна вартість імпорту електрогенераторів у 2021 р. склала 4,9 млн дол. США. Видова структура таких операцій наведена на рис. 2.3.

Найбільшими постачальниками електрогенераторів за кодом УКТ ЗЕД 850161 у 2021 р. були Китай, Франція, Естонія; за кодом УКТ ЗЕД 850162 – Туреччина, Німеччина, США, за кодом УКТ ЗЕД 850163 – Польща, Молдова, Румунія, за кодом УКТ ЗЕД 850164 – Сербія, Німеччина, Австрія.

Загальна вартість експорту електрогенераторів з України у 2021 р. склала 0,49 млн дол. США. В експорті електрогенераторів у 2021 р. переважали синхронні генератори потужністю до 75 кВ·А (код за УКТ ЗЕД 850161) та понад 75 0кВ·А (код

за УКТ ЗЕД 850164), на які припадало 50% та 44% експорту відповідно. Генератори змінного струму потужністю 75-375 кВ·А (код за УКТ ЗЕД 850162) забезпечили 6% експорту (рис. 2.4).

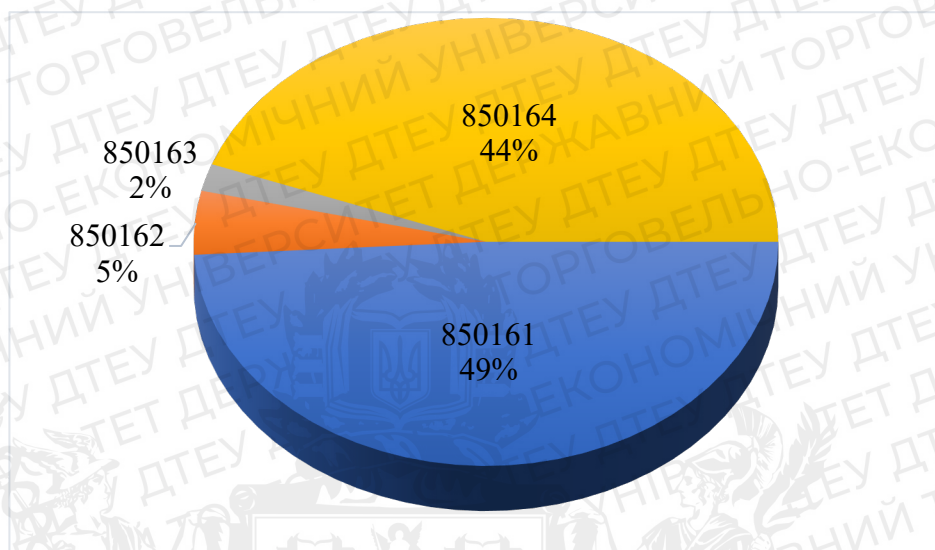

Рис. 2.3. Товарна структура операцій з імпорту електрогенераторів в Україну у 2021 р., %

Джерело: розраховано та побудовано за даними [18].

Найбільшими ринками збуту електрогенераторів у 2021 р. за кодом УКТ ЗЕД 850161 були Китай, Латвія, Фінляндія; за кодом УКТ ЗЕД 850164 – постачались лише в Іспанію, за кодом УКТ ЗЕД 850162 – постачались лише у Литву.

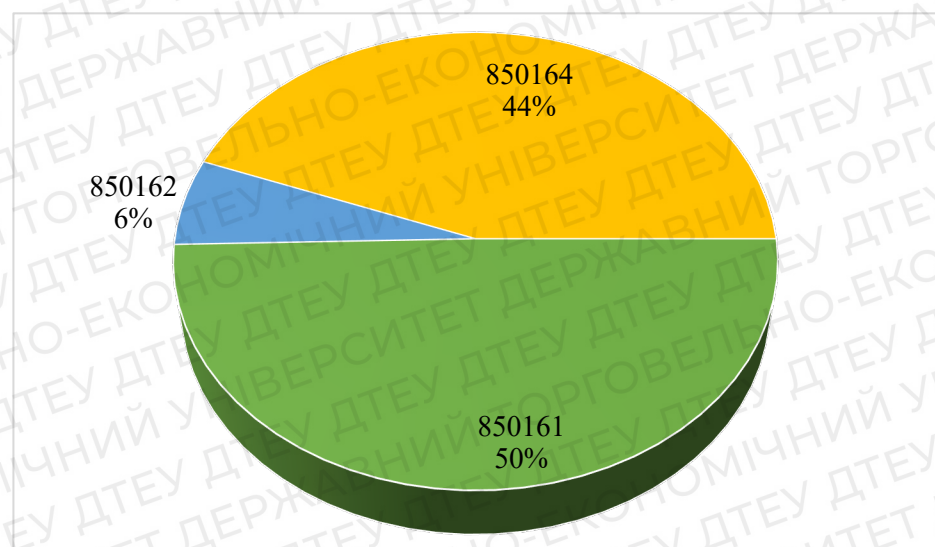

Рис. 2.4. Товарна структура операцій з експорту електрогенераторів з України у 2021 р., %

Джерело: розраховано та побудовано за даними [18].

Українські виробники електрогенераторів у 2021 р. виробили майже 6,5 тис. шт генераторів (табл. 2.1). Порівняно з натуральними обсягами імпорту це менше 1%. Популярними є бренди Квітка, Кентавр, GTM, Darex Energy, Vulkan.

Таблиця 2.1

Виробництво генераторів в Україні за видами у 2021 р.

Найменування продукції за Номенклатурою продукції промисловості (НПП)	Одиниця вимірювання за НПП	Код продукції за НПП	Кількість виробленої промислової продукції (валове виробництво)
Електродвигуни та генератори постійного струму потужністю більше 37,5 Вт, але не більше 750 Вт (крім стартерів для запуску двигунів внутрішнього згорання)	шт	27.11.10.30	6184
Електродвигуни та генератори постійного струму потужністю більше 750 Вт, але не більше 75 кВт (крім стартерів для запуску двигунів внутрішнього згорання)	шт	27.11.10.50	337
Електродвигуни та генератори постійного струму потужністю більше 75 кВт, але не більше 375 кВт (крім стартерів для запуску двигунів внутрішнього згорання)	шт	27.11.10.70	-
Електродвигуни та генератори постійного струму потужністю більше 375 кВт (крім стартерів для запуску двигунів внутрішнього згорання)	шт	27.11.10.90	-

Джерело: [1].

Оскільки українські виробники не в змозі забезпечити внутрішній попит на ринку електрогенераторів, тому він наповнений іноземними брендами, зокрема: AKSA, Dalgakiran, KJ Power, Tecsan з Туреччини; Atlas Copco з Швеції, Europower з Бельгії, Caterpillar, Cooper, Cummins, Olimpian з США, Elcos, Genmac, Green Power, Onis Visa, Tessari з Італії, FG Wilson з Великої Британії, Geko, RID, United Power з Німеччини; Pezal, Edon, Compass з Індії, MAST Group, Gucbir, Semi Ultra, PRAMAC з Китаю та ін.

У 2023 р. актуальність генераторів в Україні висока як ніколи. Тривалі блекаути - глобальна проблема як для звичайних українців, так і для бізнесу. Тому товаром номер один після ракетних ударів по енергетичній інфраструктурі стали генератори. З огляду на ситуацію що склалась, на початку листопада 2022 р. Уряд розширив перелік товарів, які можуть завозитись в Україну без сплати ввізного мита та ПДВ

[10]. До цього переліку потрапили: генератори, акумулятори, інші джерела безперебійного живлення та електрообладнання, яке має допомогти українцям подолати наслідки атак на енергосистему України. Такий перелік є вичерпним, тому, щоб скористатися можливістю безоплатного ввезення, товар має відповідати вказаному у Митному кодексі коду товару згідно з УКТЗЕД.

В ст. 374 Митного кодексу України передбачено, що генератори, вартість яких становить до 500 євро, а вага не перевищує 50 кг, які переміщуються автомобілем, залізницею або морським транспортом, звільняють від письмового декларування та оподаткування [5]. У випадку пересилання генераторів поштою, експрес-відправленням або несупроводжуваним багажем сумарна вартість має бути до 150 євро.

Якщо ж товар перевищує неоподатковувані норми, але загальна вартість яких не перевищує 10 тис. євро, то його письмово декларують та оподатковують:

- ввізним митом за ставкою 10% від фактурної вартості;
- ПДВ за ставкою 20% від фактурної вартості з урахуванням суми ввізного мита.

База оподаткування таких товарів - частина їх сумарної фактурної вартості, зазначеної в касових або товарних чеках, ярликах, інших документах роздрібної торгівлі, що перевищує неоподатковувану норму [4]. Митні платежі сплачують у гривні за курсом НБУ на день декларування товару.

Можливість ввезення таких товарів без сплати митних платежів нині передбачена до 1 травня 2023 року.

Крім того, до кінця 2023 р. діє нульова ставка ввізного мита для генераторів, які вироблені у країнах ЄС [13].

Розмитнення генераторів громадянами здійснюється в пунктах пропуску через державний кордон України. Процедура розмитнення для підприємств передбачає оформлення попередньої та додаткової митних декларацій та обов'язкове доставлення товару в зону митного контролю певної митниці – тобто заїзд на так званий внутрішній митний термінал.

У 2022 р. в Україну імпортували 669,4 тис. шт генераторів, у т.ч. 643,8 тис. шт імпортували підприємства, решту 25,5 тис. – громадяни [3]. Найменше генераторів ввезли у березні – 4,6 тис. шт, а найбільше – у грудні – 310,0 тис. шт (рис. 2.5).

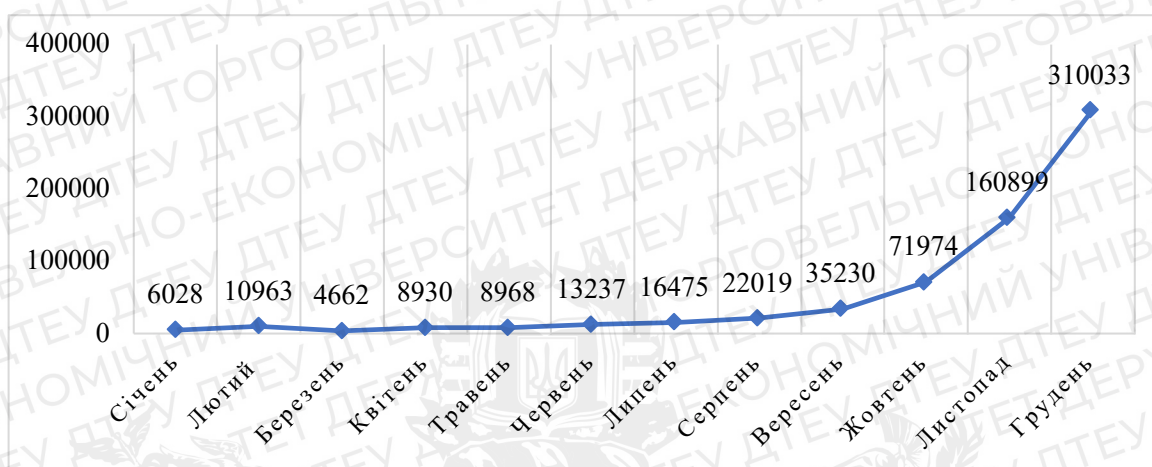

Рис. 2.5. Динаміка імпорту електрогенераторів в Україну у 2022 р., шт [3]

У грудні 2022 р. в Україну ввезено на пільгових умовах (з застосуванням нульового ПДВ/ мита) 310 тис. шт генераторів різних типів. З них 92% завезли юридичні особи, а решту 8% — фізичні особи [2].

Запровадження «нульового розмитнення» спричинило перевищення у 51,4 рази натуральних обсягів імпорту у грудні до січня 2022 р.

Якщо помножити кількість генераторів на мінімальну потужність у секторі – отримаємо понад 1 ГВт, що дорівнює одному енергоблоку Хмельницької АЕС.

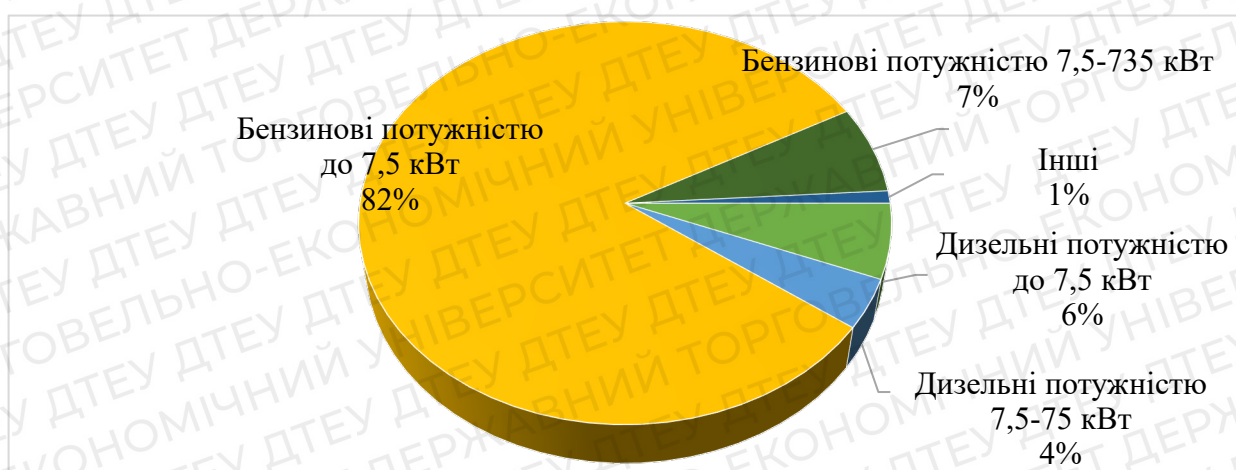

Рис. 2.6. Структура імпорту електрогенераторів в Україну у 2022 р., %

Джерело: розраховано та побудовано за даними [18].

На внутрішньому ринку найпопулярніша позиція серед українців - бензинові генератори потужністю до 7,5 кВт [17]. Це понад 80% усіх купівель. Вони підходять, щоб жити приватний будинок чи малий бізнес, наприклад кав'ярню. Найпопулярніші бензинові генератори потужністю 2,5–3 кВт, потім – 5–6 кВт. Найчастіше купують пристрої за 25 000–40 000 грн.

За співвідношенням «ціна - якість» сформовано рейтинг топ-10 кращих електрогенераторів на внутрішньому ринку у 2022 р. (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Рейтинг кращих генераторів в Україні – ТОП 10 моделей 2022 року

Модель	Тип палива	Потужність, Вт	Маса, кг	Рівень шуму, дБ	Паливний бак, л	Ціна, грн	Країна реєстрації бренду
German Stahl GS8500E	Бензин	2200	38	68	15	16500	Німеччина
Werk WPG3600	Бензин	2500	45	65	12	17000	Китай
Daishin SCF1000HGa	Бензин	900	28	65	8,5	18000	Японія
Forte FG3800	Бензин	2800	50	65	15	21000	Китай
Daishin SCM3000F	Бензин	2000	47	65	15	35000	Китай
Forte FG6500	Бензин	5000	86	74	25	40000	Китай
Forte FGD6500E3	Дизель	5000	120	85	15	61000	Китай
Kraft Dele KWD6500EJS	Дизель	6500	165	90	16	82000	Польща
Geko BOM 20000 ED-S/ZGW	Дизель	17000	213	120	150	100000	Німеччина
Generac 7144	Газ	8000	175	60	Доки є газ у трубах	245000	США

Джерело: [15].

Відповідно до рейтингу, азійські бренди є більш популярними. Європейські виробники електрогенераторів представлені з таких країн, як Німеччина та Польща. Слід зазначити, що ціна на китайські та японські генератори містить більшу транспортну складову з огляду на географічну віддаленість доставки в Україну. З метою скорочення цієї складової, європейський ринок є більш привабливим для пошуку нових контрагентів.

РОЗДІЛ 3. РЕАЛІЗАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОГО РІШЕННЯ ЩОДО ІМПОРТУ ТОВ «ЕПІЦЕНТР К» ЕЛЕКТРОГЕНЕРАТОРІВ

3.1. Організаційне забезпечення здійснення імпорту ТОВ «Епіцентр К» електрогенераторів з країн ЄС

На основі аналізу показників у розділах 1-2, можемо виокремити 5 напрямів оптимізації імпорту компанії (рис. 3.1)

Рис. 3.1. Напрями оптимізації імпорту електрогенераторів ТОВ «Епіцентр К»

Джерело: побудовано автором.

У жовтні 2022 р. мережа ТЦ «Епіцентр» зафіксувала збільшення попиту на генератори в своїх магазинах в 5–7 разів. Найпопулярнішими були бензинові моделі з потужністю 2,5–3 кВт та 5–6 кВт. Ціни на бензинові генератори потужністю 2,5–3 кВт знаходились в межах 15-33 тис. грн. Асортиментний портфель формують 20 брендів. Ціни на бензинові генератори потужністю 5–6 кВт знаходились в межах 33,6-70 тис. грн. Асортиментний портфель формують 12 брендів.

З метою оптимізації імпорту ТОВ «Епіцентр К» та уникнення дефіциту здійснимо порівняння характеристик популярних серед українців моделей генераторів європейського виробництва (табл. 3.1).

**Порівняння характеристик популярних моделей електрогенераторів
європейських виробників**

№ з/п	Характеристика	Europower EP	BILTE MA DG	Tessari PPW	ITC Power GG	Karcher PGG	Einhell TC-IG
1	Тип генератора	Бензиновий	Інверторний	Дизельний	Бензиновий	Бензиновий	Інверторний
2	Кількість фаз	1	1	3	1	1	1
3	Система запуску.	ручний стартер, електро-старт	ручний стартер	ручний стартер, електро-старт	ручний стартер, електро-старт	ручний стартер	ручний стартер
4	Паливо.	бензин	бензин	дизель	бензин	бензин	бензин
5	Безшумна робота	-	+	-	--	--	+
6	Віддалене керування	-	-	-	-	-	-
7	Ізоляція	+	+	+	+	+	+
8	Захист від перевантаження	+	+	+	+	+	+
9	Автовідключення	+	+	+	+	+	+
10	Функція AVR	+	-	+	+	+	+
11	Мобільність	+	+	-	-	+	+
12	Цифровий дисплей	-	-	+	-	-	-
13	ATS-вихід	+	-	+	+	+	+
14	Простота використання	+	+	-	+	+	+
15	Надійність	+	+	+	+	+	+
16	Країна виробника	Бельгія	Італія	Італія	Іспанія	Німеччина	Німеччина

Джерело: складено автором.

З таблиці видно, що найбільш перспективними моделями серед бензинових електрогенераторів є Europower EP та Karcher PGG, серед інверторних - BILTEMA DG та Einhell TC-IG. Отже, пріоритетними для імпорту європейських генераторів є виробники з Бельгії, Італії та Німеччини.

Послідовність заходів після прийняття рішення про реалізацію операцій з імпорту електрогенераторів між ТОВ «Епіцентр К» і європейськими виробниками представлено у табл. 3.2.

Для задоволення попиту та покриття дефіциту електрогенераторів в Україні ТОВ «Епіцентр К» здійснює аналіз ринку на предмет пошуку нових іноземних контрагентів з огляду на значний розвиток світового виробництва. Джерелами пошуку контрагентів є:

**Етапи організації операцій з імпорту
електрогенераторів ТОВ «Епіцентр К» з країн ЄС у 2023 р.**

№	Етап	Документи, що забезпечують виконання кожного етапу
1.	Прийняття рішення про імпорт електрогенераторів	Звіт про реалізацію електрогенераторів через ТЦ «Епіцентр», ТЦ «Нова лінія», інтернет-магазин
2.	Аналіз ринку, пошук потенційних партнерів, розробка конкурентного листа	Комерційні пропозиції, конкурентний лист
3.	Проведення переговорів, узгодження умов та підписання контракту на імпорт з контрагентом	Запит на отримання твердої оферти, звіт ділової переписки, звіти про проведені обчислення ціни та якості товару, калькуляція витрат, зовнішньоторговельний контракт
4.	Вибір виду транспорту та маршруту	Оферта залізниці Звіт про транспортні витрати підприємства
5.	Здійснення передплати	Платіжне доручення
6.	Отримання копій документа, підтвердження документів контрагентів	Копії сертифікатів якості електрогенераторів, копії пакувальних листів на партію
7.	Повна оплата партії	Інвойс
8.	Відправлення вантажу	Електронне повідомлення про відправлення партії, CMR
9.	Оформлення попередньої декларації	Електронна попередня декларація, копії товаросупровідних документів
10.	Перетин кордону	Митна декларація, інвойс, Carnet TIR, квитанція про сплату митних платежів
11.	Прибуття на внутрішній митний термінал для розмитнення	Товаросупровідні документи
12.	Передплата на рахунку митниці	Квитанція про передплату на рахунок Державної митної служби України
13.	Оформлення імпорту	Контракт з перекладом українською мовою, інвойс, Специфікація/пакувальний лист з перекладом українською мовою, копія платіжного доручення, CMR, сертифікат походження, сертифікат EUR.1, сертифікати відповідності технічним регламентам, квитанція про сплату митних платежів
14.	Завершення валютного нагляду	Митна декларація
15.	Випуск партії електрогенераторів на склади підприємства	Митна декларація

Джерело: складено автором.

- digital-канали (вебсайт, соцмережі). Наприклад, за допомогою LinkedIn можна «вийти» на необхідні закордонні контакти, отримати відповіді на питання стосовно закордонних ринків через комунікацію напряду, стати членом спеціалізованих ділових спільнот через участь у тематичних групах;

- пропозиції в каталогах, участь в міжнародних профільних виставках - Generators & Diesel Electric Hybrid Propulsion Systems, Genera 2023, Electricity 2023, EnergyExpo 2023, efa 2023, Light 2023, Energy from Waste Conference 2023, Elfack 2023, EXPOPOWER 2023, Belgrade Technical Fair 2023 (Сербія), eltec 2023 (Німеччина), mcTER Milano 2023 (Італія), vgbe Congress 2023 (Німеччина), ENESCO 2023 (Болгарія), Energia 2024 (Фінляндія), Solar Praha 2023 (Чехія), WindEurope 2023 (Данія), Energy Production and Management (Естонія) та ін. Якщо є бар'єри, наприклад, мовні або нерозуміння ринку, організацію участі у виставці можна довірити агенту;

- партнерство із зарубіжними компаніями, що займаються реалізацією подібної продукції.

Можна шукати партнерів у базах даних. Наприклад, europages.com, KOMPASS, TRADEMAP.

Типовими проблемами, які можуть виникати з контрагентами, є:

- затягування строків контрагентом.
- невідповідність якості продукції.
- маркування та упаковка не відповідають законодавству та правилам безпеки.
- непоставка товару при передплаті, неоплата поставленого товару.
- помилки в товаросупровідній документації (невідповідність ваги, кількості, вантажних місць, відправкотовару, що призначений іншому отримувачу).
- перебування контрагенту під санкціями (згідно старого законодавства про ЗЕД, санкцій РНБО, санкцій іноземних країн).

Перелічені вище проблеми можуть призвести до фінансових втрат та до юридичної відповідальності ТОВ «Епіцентр К» перед своїми контрагентами та органами влади в Україні. Тому на перших етапах співпраці з новими контрагентами завжди рекомендується вчиняти практичні кроки на убезпечення від найбільш поширених ризиків. Такі кроки є рекомендованими на перших етапах незважаючи на те, що можуть призвести до сповільнення операцій та зменшення прибутковості на цей період.

В першу чергу, необхідно запросити у потенційного партнера завірені копії установчих документів, фінансової звітності, а також документів, що підтверджують повноваження керівника та особи, що підписує контракт.

Перші поставки з незнайомими контрагентами слід оформлювати у спосіб, який максимально захищає українського контрагента.

Перевіряти інформацію, надану контрагентом в офіційних джерелах, комерційних та судових реєстрах та довідниках (Opencorporates, Europages, Open Ownership, European Business Register тощо).

Звертатись до місцевих ТПП для надання характеристик контрагенту.

Перевірити санкційні списки України та зарубіжних країн (українські списки з персональними санкціями РНБО, Specially Designated Nationals and Blocked Persons List – американський список економічних санкцій, список фінансових санкцій Європейського Союзу).

Підписання контрактів у сфері ЗЕД є питанням правовим та регулюється законодавством. Поряд з митними органами, додатковою установою, яка в режимі реального часу слідкує за дотриманням законодавства у сфері ЗЕД є український банк. Моментом здійснення імпортного контракту – є момент, на який здійснено усі обов'язки за контрактом.

Вибір виду транспорту та маршруту. Вартість перевезення додається до вартості товарів, а також до розрахунку митної вартості імпорту, тому цей фактор є дуже важливим.

Статистично найбільш поширеним видом транспорту для перевезення товарів в Україні є залізничний. Залізничний транспорт є порівняно недорогим і підходить для перевезення великогабаритних і важких вантажів на великі відстані. Витрати на залізничні перевезення коливаються від 2 до 6 дол. США за т/км. Найбільшою проблемою цього виду транспорту в Україні є обмежена кількість маршрутів та заформалізованість роботи залізниці.

Автомобільний транспорт є більш гнучким, ніж інші три види транспорту. З ним відносно простіше відстежувати рух товарів, планувати перевезення та

сплачувати відповідні збори. Наявність власного автопарку у ТОВ «Епіцентр К» робить очевидним вибір на користь автоперевезень.

Здійснення передплати є необов'язковим, але наразі, враховуючи брак довіри та інструментів контролю, для іноземних контрагентів поширена навіть вимога про 100% передплату до українських підприємців.

Отримання копій документа, підтвердження документів контрагентів. Після того, як контракт узгоджено, а передплата здійснена, рекомендується отримати повний перелік документів, які мають супроводжувати поставку. При цьому такі документи отримуються у вигляді копій в відсканованому вигляді, оскільки оригінали, як правило, надсилають разом із транспортом. Отримані копії при подачі в митні органи завіряються електронним цифровим підписом платника. Після перевірки документів надається **дозвіл на відправку** товару контрагенту.

Повна оплата здійснюється за виставленим рахунком від контрагента.

Тривалість доставки автомобільним транспортом в середньому може тривати до 14 днів.

Збоку імпортера обов'язок митного оформлення настає, як правило, в момент перетину кордону. Для цього надається оформлена попередня декларація. Ввезення товару на територію України за попередньою митною декларацією дозволяється протягом 30 днів з дати її оформлення митницею.

Після перетину кордону товар перебуває в режимі митного (внутрішнього) транзиту та завершується поміщенням в інший митний режим транзитного товару.

В результаті внутрішнього транзиту від кордону товар потрапляє до зони митного контролю для розмитнення. Отримавши товар на митному терміналі, перед поданням остаточних документів, у підприємця є право на попередній огляд товару з метою перевірки відповідності опису (відомостям), зазначеному у товаросупровідних документах. При перших операціях із новим контрагентом рекомендується використовувати попередній огляд, оскільки частою є ситуація, коли відправник помиляється, та відправляє товар у іншій кількості, або взагалі помилково відправляє інший товар.

Передплата на рахунок митниці здійснюється шляхом перерахування коштів на казначейський рахунок тієї митниці, у віданні якої знаходиться митний пост оформлення імпорту. Потрібно пересвідчитись, що передплата з'являється на рахунку митниці до подачі декларації на імпорт товарів.

Для проведення митного оформлення імпорту особою вповноваженою на декларування подається в митному пості пакет документів. Підтвердження українського статусу товару після митного оформлення імпорту здійснюється за допомогою митної декларації, за яким визначено митний режим імпорту.

Після завершення митного оформлення відбувається взаємозв'язок баз даних митниці та банку для закриття валютного нагляду.

За допомогою діаграми Ганта змодельємо процес організації операцій з імпорту електрогенераторів (рис. 3.2).

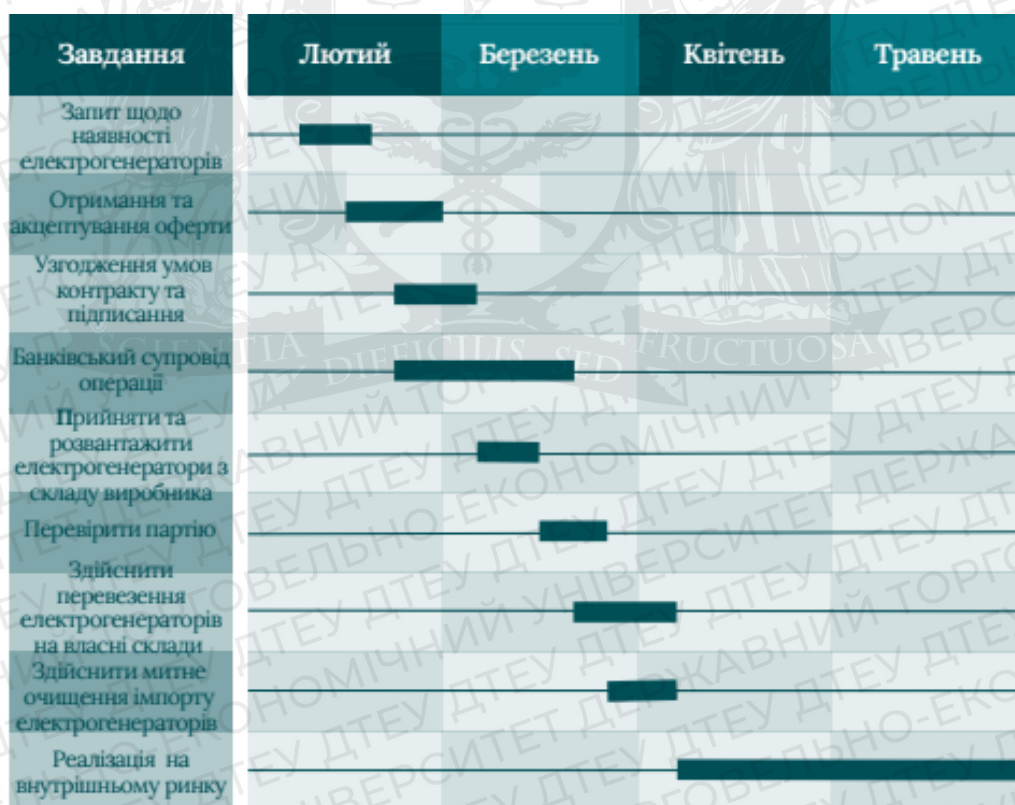

Рис. 3.2. Діаграма Ганта для організації операцій з імпорту електрогенераторів ТОВ «Епіцентр К» з країн ЄС у 2023 р.

Джерело: авторська розробка.

Як бачимо з рис. 3.2, процес організації та постачання генераторів триватиме до 1,5 міс. Якщо ТОВ «Епіцентр К» розпочне роботу щодо поставок популярних

моделей електрогенераторів європейських виробників вже зараз, то з квітня 2023 р. зможе представити їх у власних торговельних центрах.

Таким чином, ТОВ «Епіцентр К» запропоновано здійснювати операції з імпорту генераторів бензинових з Бельгії та Німеччини, інверторних – з Італії та Німеччини.

3.2. Прогнозна оцінка результативності імпорту ТОВ «Епіцентр К» електрогенераторів з країн ЄС

Для організації ефективної імпортової операції підприємства необхідно реалізувати певний алгоритм дій, який передбачає ряд етапів. Розробимо покрокову схему імпорту електрогенераторів із Бельгії, Італії, Німеччини в Україну на умовах FCA Інкотермс-2020 з повною передоплатою (рис. 3.3).

Алгоритм реалізації контракту щодо імпорту електрогенераторів наведено на рис. 3.3.

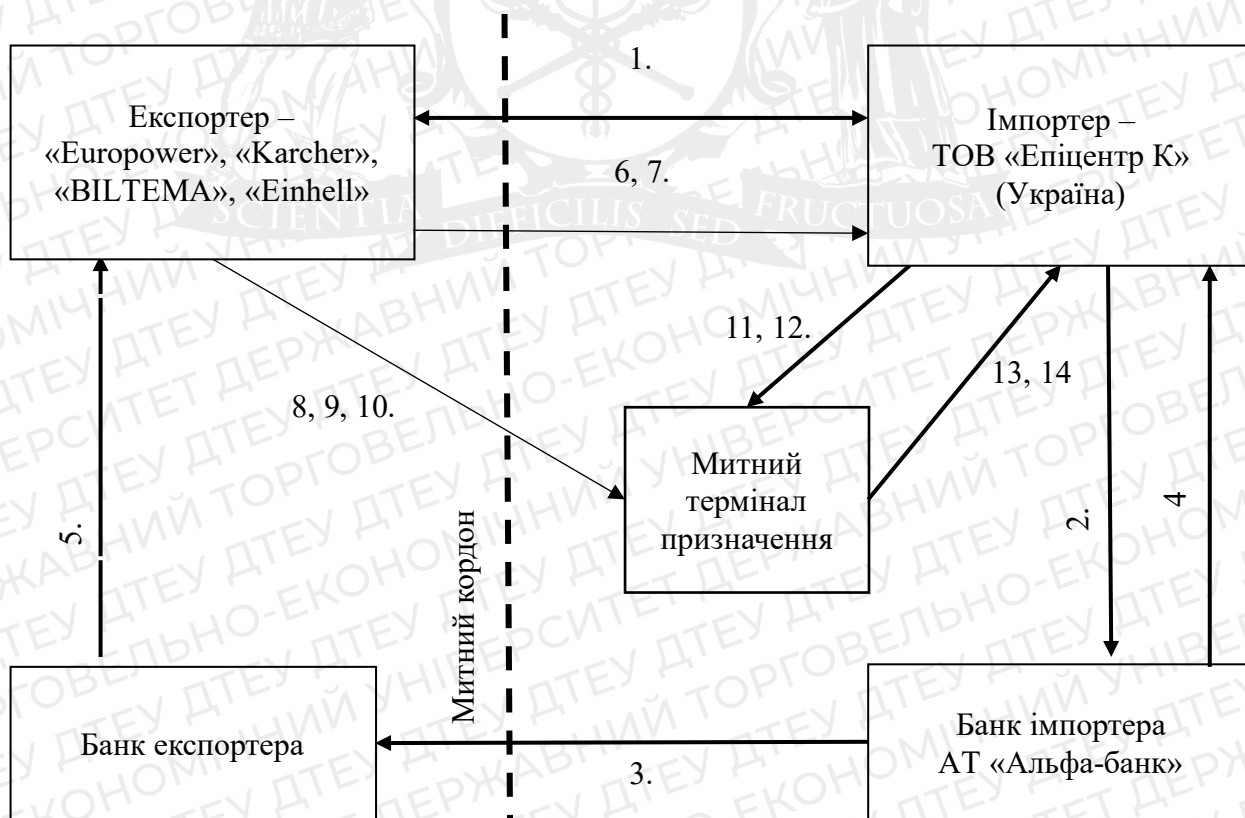

Рис. 3.3. Алгоритм імпорту електрогенераторів ТОВ «Епіцентр К» з країн ЄС.

Джерело: авторська розробка.

1. Підписання імпортного контракту ТОВ «Епіцентр К» з європейськими виробниками генераторів («Europower», «Karcher», «BILTEMA», «Einhell»).
2. ТОВ «Епіцентр К» подає до АТ «Альфа-банк» платіжне доручення на списання коштів на рахунок «Europower», «Karcher», «BILTEMA», «Einhell».
3. Банк імпортера списує з рахунка ТОВ «Епіцентр К» суми платежу згідно контракту за електрогенератори та надсилає банку експортера платіжне доручення.
4. Банк імпортера надсилає ТОВ «Епіцентр К» виписку з банківського рахунка, яка відображає відповідне списання коштів.
5. Банк експортера повідомляє «Europower», «Karcher», «BILTEMA», «Einhell» про зарахування коштів на розрахунковий рахунок від ТОВ «Епіцентр К».
6. Відвантаження електрогенераторів на власні транспортні засоби ТОВ «Епіцентр К» у місці згідно базисних умов контракту.
7. Передача товаросупровідних документів від «Europower», «Karcher», «BILTEMA», «Einhell».
8. Перетин митного кордону України.
9. Поміщення партії електрогенераторів ТОВ «Епіцентр К» на кордоні в митний режим транзиту (внутрішній транзит).
10. Доставка партії електрогенераторів в митний термінал призначення «Калинівка».
11. Поміщення партії електрогенераторів ТОВ «Епіцентр К» в митний режим імпорту.
12. Оплата митних платежів з партії електрогенераторів ТОВ «Епіцентр К».
13. Випуск розмитненої партії електрогенераторів для розміщення на складах ТОВ «Епіцентр К».
14. Закриття валютного контролю за операцією з імпорту електрогенераторів ТОВ «Епіцентр К».

Для організації операцій з імпорту електрогенераторів з країн ЄС здійснимо попередню оцінку ефективності таких операцій для ТОВ «Епіцентр К».

ТОВ «Епіцентр К» імпортуватиме бензинові електрогенератори модельних рядів «Europower EP» та «Karcher PGG» (код за УКТ ЗЕД 8501 61 20 90) на умовах

FCA Лювен (Бельгія) та FCA Ганновер (Німеччина) відповідно. Вихідні дані контрактів представлені у табл. 3.3.

Таблиця 3.3

**Умови контрактів з імпорту бензинових електрогенераторів
ТОВ «Епіцентр К» з країн ЄС у 2023 р.**

Показник	Моделльний ряд	
	Europower EP	Karcher PGG
Код за Укт ЗЕД	8501 61 20 90	8501 61 20 90
Країна-експортер	Бельгія	Німеччина
Умови постачання	FCA Лювен	FCA Ганновер
Ціна, євро / шт	280	345
Загальна кількість, шт	250	300

Джерело: складено за даними ТОВ «Епіцентр К».

Для розрахунку ефективності операцій з імпорту врахуємо витрати пов'язані з імпортом та дохід від реалізації на внутрішньому ринку (табл. 3.4). Прогнозна ціна продажу генераторів «Europower EP» на внутрішньому ринку визначена експертами підприємства на рівні 25,3 тис. грн, генераторів «Karcher PGG» – 28,0 тис. грн.

Таблиця 3.4

**Очікувані показники ефективності операцій з імпорту бензинових
електрогенераторів ТОВ «Епіцентр К» з країн ЄС у 2023 р.**

Показник	Моделльний ряд	
	Europower EP	Karcher PGG
Вартість контракту, євро	70 000,0	103 500,0
Прогнозний курс НБУ на час здійснення платежів, грн / євро	39,3	39,3
Витрати у країні імпорту, євро	4 800,0	5 200,0
Ставка мита, %	0	0
Ставка ПДВ, %	20	20
Митні платежі, грн	588 526,4	855 251,6
Витрати на території України, грн	26 500,0	35 000,0
Ціна реалізації в ТЦ "Епіцентр", грн / шт	25 300,0	28 000,0
Дохід від реалізації, грн	6 325 000,0	8 400 000,0
Ефект від операцій з імпорту, грн	2 767 341,6	3 233 490,4
Ефективність операцій з імпорту, рази	1,78	1,63

Джерело: розраховано автором.

Генератори (код за УКТ ЗЕД 8501 61 20 90), що ввозиться в Україну та походить з країн ЄС, знаходиться у переліку зниження ввізних мит України, розрахованих по роках, передбачених Угодою про асоціацію між Україною та ЄС [16]. Ставка мита з 01.01.2023 до 31.12.2023 становить 0%.

Запропоновані умови контрактів з виробниками бензинових генераторів є вигідними для ТОВ «Епіцентр К». Показник ефективності операцій з імпорту бельгійських бензинових генераторів є вищим порівняно з імпортом з Німеччини. Ефект від операцій з імпорту складе 2,77 млн. грн та 3,23 млн грн.

Компанія імпортуватиме інверторні електрогенератори модельних рядів «BILTEMA DG» та «Einhell TC-IG» (код за УКТ ЗЕД 8502 11 80 90) на умовах FCA Тренто (Італія) та FCA Гамбург (Німеччина) відповідно. Вихідні дані контрактів представлені у табл. 3.5.

Таблиця 3.5

**Умови контрактів з імпорту інверторних електрогенераторів
ТОВ «Епіцентр К» з країн ЄС у 2023 р.**

Показник	Модельний ряд	
	BILTEMA DG	Einhell TC-IG
Код за Укт ЗЕД	8502 11 80 90	8502 11 80 90
Країна-експортер	Італія	Німеччина
Умови постачання	FCA Тренто	FCA Гамбург
Ціна, євро / шт	340	375
Загальна кількість, шт	200	350

Джерело: складено за даними ТОВ «Епіцентр К».

Для розрахунку ефективності таких операцій з імпорту також врахуємо витрати пов'язані з імпортом та дохід від реалізації на внутрішньому ринку (табл. 3.6). Прогнозна ціна продажу генераторів «BILTEMA DG» на внутрішньому ринку визначена експертами підприємства на рівні 27,5 тис. грн, генераторів «Einhell TC-IG» – 32,2 тис. грн.

Генератори (код за УКТ ЗЕД 8502 11 80 90), що ввозиться в Україну та походить з країн ЄС, також знаходиться у переліку зниження ввізних мит України [16]. Ставка мита з 01.01.2023 до 31.12.2023 становить 0%.

Очікувані показники ефективності операцій з імпорту інверторних електрогенераторів ТОВ «Епіцентр К» з країн ЄС у 2023 р.

Показник	Модельний ряд	
	BILTEMA DG	Einhell TC-IG
Вартість контракту, євро	68 000,0	131 250,0
Прогнозний курс НБУ на час здійснення платежів, грн / євро	39,3	39,3
Витрати у країні імпорту, євро	4 600,0	5 400,0
Ставка мита, %	0	0
Ставка ПДВ, %	20	20
Митні платежі, грн	571 216,8	1 075 162,2
Витрати на території України, грн	21 800,0	40 000,0
Ціна реалізації в ТЦ "Епіцентр", грн / шт	27 500,0	32 200,0
Дохід від реалізації, грн	5 500 000,0	11 270 000,0
Ефект від операцій з імпорту, грн	2 050 899,2	4 779 026,8
Ефективність операцій з імпорту, рази	1,59	1,74

Джерело: розраховано автором.

Розглянуті умови імпортних контрактів з виробниками бензинових генераторів також є вигідними для ТОВ «Епіцентр К». Показник ефективності операцій з імпорту італійських інверторних генераторів є нижчим порівняно з імпортом з Німеччини. Ефект від операцій з імпорту складе 2,05 млн. грн та 4,78 млн грн відповідно.

Порівняємо прогнозні показники ефективності операцій з європейськими виробниками електрогенераторів (рис. 3.4-3.5).

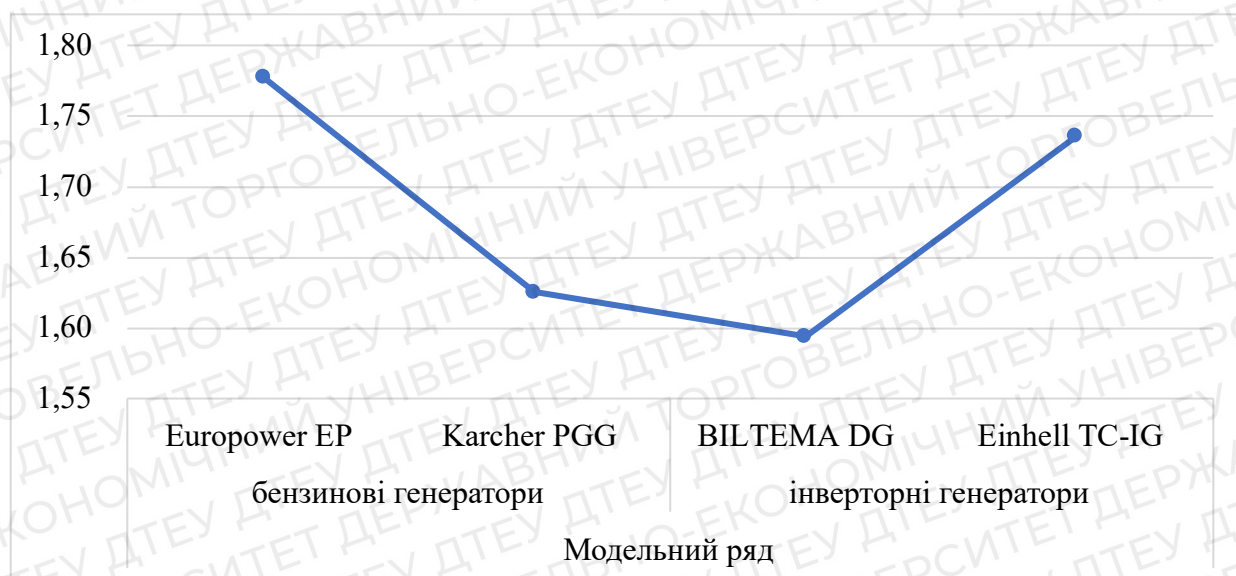

Рис. 3.4. Прогнозна ефективність операцій з імпорту електрогенераторів з країн ЄС у 2023 р., рази

Джерело: розраховано та побудовано автора.

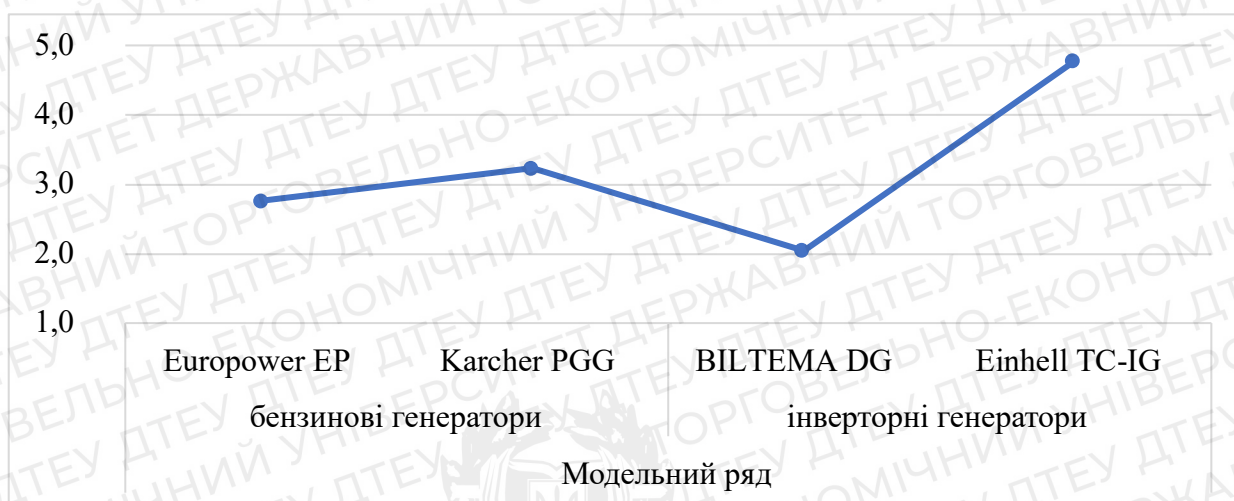

Рис. 3.5. Прогнозний ефект від операцій з імпорту електрогенераторів з країн ЄС у 2023 р., млн грн

Джерело: розраховано та побудовано автора.

На основі графіків можемо стверджувати, що операції з імпорту електрогенераторів модельного ряду «Europower EP» характеризуються найвищим рівнем ефективності при максимальному ефекті серед аналізованих. Операції з імпорту електрогенераторів модельного ряду «Einhell TC-IG» відзначаються найвищим рівнем ефекту від операцій. Операції з імпорту електрогенераторів модельного ряду «Karcher PGG» мають середні рівні ефективності та ефекту. Операції з імпорту електрогенераторів модельного ряду «BILTEMA DG» мають найнижчий рівень ефективності та ефекту від операцій.

Здійснений аналіз дає підстави рекомендувати до прийняття рішення щодо організації операцій з імпорту інверторних електрогенераторів модельного ряду «Einhell TC-IG» (Німеччина) та бензинових електрогенераторів модельного ряду «Europower EP» (Бельгія).

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

На основі дослідження щодо організації імпорту електрогенераторів ТОВ «Епіцентр К» встановлено наступне.

• 1. ТОВ «Епіцентр К» є бізнес-групою компаній, що об'єднує ритейл (торговельні центри, інтернет магазин, франчайзингові мережі), виробництво (деревообробка, керамічна плитка), логістику (логістичний та фулфілмент центри) та агробізнес (Агрохолдинг "Епіцентр Агро") в Україні.

2. В ході аналізу виробничо-господарської діяльності та фінансового стану виявлено зростання активів та чистих доходів компанії, рентабельності. За підсумками 2021 р. активи склали 53,4 млрд грн, чистий дохід – 59,5 млрд грн. Через негативний вплив протиепідемічних обмежень та військового стану в країні компанія здатна частково покривати свої зобов'язання за допомогою оборотних активів.

3. Наявність іноземних філій та власний автопарк дозволяють ТОВ «Епіцентр К» скоротити посередницькі та транспортні витрати на імпорт. У структурі чистих доходів від реалізації продукції у 2022 р. 75,6% забезпечили іноземні товари. Асортимент електрогенераторів представлений у 4 категоріях, включає 42 бренди з 5 країн. Обсяги імпорту електрогенераторів з 2018 р. зросли у 2,2 рази. У товарній структурі імпорту електрогенераторів у 2022 р. на бензинові припадає 29,8%, дизельні – 26,1%, інверторні – 25,6%, комбіновані – 18,5%. Ефективність операцій з імпорту зростала та у 2022 р. склали 1,16 раз. Темпи зростання продажів європейських брендів є вищими, ніж азійських. Це зумовлено ширшим асортиментом, наявністю сервісу, кращим співвідношенням ціна/якість.

4. У 2022 р. світовий ринок електрогенераторів склав 27,8 млрд дол. США. Середній показник споживання електрогенераторів у світі складає 2,92 шт на 1000 чол., хоча в деяких країн він досягає 30 шт на 1000 чол. Найбільшими ринками електрогенераторів були Велика Британія та Китай, на які припадає 14% світового обсягу виробництва. Факторами, що стимулюють попит на електрогенератори є необхідність забезпечення гарантованого електропостачання критичної

інфраструктури, здешевлення палива, розвиток будівництва, ІТ-сектору, телекомунікацій, медицини. Негативний вплив на ринок чинять зниження попиту на електроенергію через закриття підприємств під час карантину, високі витрати на встановлення та експлуатацію, пріоритетність екологічно чистих альтернатив. До 2030 р. обсяг світового ринку електрогенераторів зростатиме на 5,3-6,5% та складе 25 млн шт.

5. Зовнішньоторговельний баланс України щодо операцій з електрогенераторами залишається від'ємним. Найбільшими постачальниками електрогенераторів були Австрія, Естонія, Китай, Молдова, Німеччина, Польща, Румунія, Сербія, США, Туреччина, Франція. Експорт здійснювався до Іспанії, Китаю, Латвії, Литви, Фінляндії. Українські виробники не можуть забезпечити внутрішній попит на ринку електрогенераторів. Ажіотаж на ринку через блекаути та введення «нульового розмитнення» призвели до того, що обсяги імпорту у грудні до січня 2022 р. перевищили 51,4 рази та мінімально дорівнюють потужності одному енергоблоку Хмельницької АЕС. У 2022 р. імпортовано 669,4 тис. шт генераторів. Ринок електрогенераторів України є насиченим та висококонкурентним.

6. Напрямами оптимізації ефективності операцій з імпорту є Ідентифікація трендів на внутрішньому ринку електрогенераторів, оптимізація витратної складової, скорочення географічної відстані, переорієнтація на європейських виробників, доповнення асортименту моделями з підвищеним попитом. Порівняння характеристик популярних моделей електрогенераторів європейських виробників виявило найбільш перспективні моделі серед виробників електрогенераторів з Бельгії, Італії та Німеччини. Процес організації та постачання генераторів з країн ЄС триватиме до 1,5 міс.

7. Прогнозна оцінка результативності імпорту ТОВ «Епіцентр К» електрогенераторів з європейських країн здійснена для таких виробників: «Eurpower», «Karcher», «BILTEMA», «Einhell» на умовах FCA Інкотермс-2020 з повною передплатою. Ефективність операцій з імпорту прогнозується у межах 1,59-1,78 раз. Ефект від операцій з імпорту прогнозно складе 2,05-4,8 млн грн.

Найвищі показники ефективності від організації операцій з імпорту інверторних електрогенераторів прогноуються для модельного ряду «Einhell TC-IG» (Німеччина), бензинових - «Europower EP» (Бельгія). Запропоновані умови контрактів є вигідними для ТОВ «Епіцентр К» за рахунок оптимізації витрат та скорочення часу постачання, розширення асортиментного портфелю популярними моделями електрогенераторів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Виробництво промислової продукції за видами за 2021 рік / Державна служба статистики України (дата звернення: 22.01.2023). - URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/pr/ovp/ovp_rik/vppv_21xls_ue.xlsx.
2. З початку грудня в Україну ввезли 1310 “старлінків” і 236 тис. Генераторів (дата звернення: 25.01.2023). - URL: <https://novynarnia.com/2022/12/20/z-pochatku-grudnya-v-ukrayinu-vvezly-1310-starlinkiv-i-236-tys-generatoriv/>
3. Імпорт генераторів в Україну зріс за рік у понад 50 разів (дата звернення: 15.01.2023). - URL: <https://biz.censor.net/n3391662>.
4. Кирильчук М. Розмитнення генераторів: які умови та скільки доведеться сплатити (дата звернення: 20.12.2022). - URL: https://buh.ligazakon.net/news/215171_rozmitnennya-generatoriv-yak-umovi-ta-sklki-dovedetsya-splatiti.
5. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI (дата звернення: 22.01.2023). - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
6. Митний тариф України (Групи 50-97) / Закон України; Тариф від 19.10.2022 № 2697-IX (дата звернення: 27.12.2022). - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697%D0%B1-20#Text>
7. Національна мережа будівельно-господарських гіпермаркетів “Епіцентр К” (дата звернення: 12.12.2022). - URL: <https://epicentrk.ua/>.
8. Офіційний курс гривні щодо іноземних валют (середній за період) / Національний банк України (дата звернення: 12.01.2023). - URL: https://bank.gov.ua/files/Exchange_r.xls/
9. Податковий кодекс України / Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (дата звернення: 25.12.2022). - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
10. Про внесення змін до переліку товарів (у тому числі лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання), необхідних для виконання заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, операції з ввезення яких на митну територію України та/або операції з постачання яких на митній території України звільняються від

оподаткування податком на додану вартість та які звільняються від сплати ввізного мита / Постанова Кабінету Міністрів України від 09.11.2022 № 1260 (дата звернення: 10.01.2023). - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1260-2022-%D0%BF#Text>

11. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо сприяння відновленню енергетичної інфраструктури України Закон України від 13.12.2022 № 2836-XI (дата звернення: 26.12.2022). - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2836-20#Text>

12. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо сприяння відновленню енергетичної інфраструктури України / Закон України від 13.12.2022 № 2836-XI (дата звернення: 28.12.2022). - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2836-20#Text>

13. Про графіки зниження ввізних та вивізних (експортних) мит / Лист Держмитслужби № 15-03/1245 від 26.12.2022.

14. Про зовнішньоекономічну діяльність / Закон України від 16.04.1991 № 959-XII (дата звернення: 22.12.2022). - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>

15. Рейтинг кращих генераторів в Україні – ТОП 10 моделей 2022 року (дата звернення: 15.01.2023). - URL: <https://itc.ua/ua/articles/rejting-krashhlih-generatoriv-v-ukrayini-top-10-modelej-2022-roku/>.

16. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони // Міждержавна угода від 27.06.2014 разів (дата звернення: 9.01.2023). - URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011.

17. Чайка О. В Україну завезли генераторів сукупною потужністю як один енергоблок АЕС, а бензину потрібно на сотні мільйонів. Як побудована генераторна економіка країни разів (дата звернення: 9.01.2023). - URL: <https://forbes.ua/money/v-ukrainu-zavezli-generatoriv-yak-odin-energoblok-aes-a-benzinu-potribno-na-sotni-milyoniv-yak-pobudovana-generatorna-ekonomika-kraini-09012023-10939>.

18. Comtrade database / United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Trade Statistics (дата звернення: 20.01.2023). - URL: <https://comtrade.un.org/data>.

19. Electric Generators Global Market Report 2023 / The Business Research Company
(дата звернення: 13.01.2023). - URL: <https://www.thebusinessresearchcompany.com/report/electric-generators-global-market-report>.
20. Generator (Up to 20 kVA) Market / Transparency market research, 2022. – 725 p.
(дата звернення: 28.12.2022). - URL: <https://www.transparencymarketresearch.com/>
21. Generator sales market, 2022. Fortune Business Insights - 265 p. (дата звернення: 15.01.2023). - URL: <https://www.fortunebusinessinsights.com/industry-reports/generator-sales-market-100492>.
22. Generator Sets Market / Mordor Intelligence (дата звернення: 20.01.2023). - URL: <https://www.mordorintelligence.com/industry-reports/generator-sets-market>.
23. Global Generator Control Panel Market Analysis Report 2022: Rapid Urbanization and Booming Construction Industry Drives Market Growth / Research and Markets, 2023. – 116 p. (дата звернення: 24.01.2023). - URL: <https://www.prnewswire.com/news-releases/global-generator-control-panel-market-analysis-report-2022-rapid-urbanization-and-booming-construction-industry-drives-market-growth-301729531.html>
24. Global Generator Market / Verified market research, 2023 . – 202 p. (дата звернення: 18.01.2023). - URL: <https://www.verifiedmarketresearch.com/product/generator-market/>
25. GVR Generator Sets Market, 2020 – 2027 (дата звернення: 13.01.2023). - URL: <https://www.grandviewresearch.com/industry-analysis/generator-sets-market>.
26. Hydrogen Generators - Global Market Trajectory & Analytics / Research and markets, 2022. – 471 p. (дата звернення: 28.12.2022). - URL: https://www.researchandmarkets.com/reports/2228036/hydrogen_generators_global_market_trajectory.
27. IndexBox (дата звернення: 22.01.2023). - URL: <https://www.indexbox.com/news/Mirovoj-rynok-generatorov-ishchet-novy-balans-mezhdu-pandemiej,-bolee-deshevoj-neftyu-i-sprosom-na-alternativnuu-energiyu/>.
28. Portable Generator Market / Precedence Research, 2022. - 150 p. (дата звернення: 20.12.2022). - URL: <https://www.precedenceresearch.com>.

ДОДАТКИ

Додаток А

Фінансова звітність ТОВ «Епіцентр К»

Таблиця 1

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31 грудня 2019 року

Форма №1

Актив	Код	На початок року, тис. грн.	На кінець року, тис. грн.
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	4 870	12 543
первісна вартість	1001	32 540	44 846
накопичена амортизація	1002	27 670	32 303
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1 500 430	1 869 460
Основні засоби	1010	8 568 122	12 304 648
первісна вартість	1011	11 500 250	17 210 534
знос	1012	2 932 128	4 905 886
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
Інші фінансові інвестиції	1035	1 750 200	1 755 267
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	68 629
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	11 823 622	16 010 547
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	13 250 000	13 885 925
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	770 000	1 467 824
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130		0
з бюджетом	1135		0
у тому числі з податку на прибуток	1136		0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3 320 100	4 381 455
Поточні фінансові інвестиції	1160		0
Гроші та їх еквіваленти	1165	690 000	921 054
Витрати майбутніх періодів	1170	2 800	7 322
Інші оборотні активи	1190	270 000	217 473
Усього за розділом II	1195	18 302 900	20 881 053
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	21
Баланс	1300	30 126 522	36 891 621

Пасив	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	158 610	158 610
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	12 300 000	14 542 267
Неоплачений капітал	1425		0
Вилучений капітал	1430		0
Усього за розділом I	1495	12458 610	14 700 877
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	910 000	2 008 688
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	256 738
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Усього за розділом II	1595	910 000	2 265 426
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	776 000	776 000
товари, роботи, послуги	1615	13 454 053	14 514 081
розрахунками з бюджетом	1620	180 545	273 257
у тому числі з податку на прибуток	1621	130 000	215 457
розрахунками зі страхування	1625	62528	24 716
розрахунками з оплати праці	1630	140 000	160 208
Поточні забезпечення	1660	250 620	509 245
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	1891166	3 667 811
Усього за розділом III	1695	16 754 912	19 925 318
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1700		0
	1900	30 126 522	36 891 621

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31 грудня 2020 року
Форма №1

Актив	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	12 543	32 720
первісна вартість	1001	44 846	73 004
накопичена амортизація	1002	32 303	40 284
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1 869 460	3 692 156
Основні засоби	1010	12 304 648	15 231 712
первісна вартість	1011	17 210 534	21 335 058
знос	1012	4 905 886	6 103 346
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	1 755 267	3 129 633
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	68 629	23 116
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	16 010 547	22 109 337
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	13 885 925	15 389 033
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1 467 824	2 182 479
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	0	0
з бюджетом	1135	0	1
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	4 381 455	3 859 491
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	921 054	642 802
Витрати майбутніх періодів	1170	7 322	5 399
Інші оборотні активи	1190	217 473	336 837
Усього за розділом II	1195	20 881 053	22 416 054
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	21	0
Баланс	1300	36 891 621	44 525 391

Пасив	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	158 610	158 610
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	14 542 267	17 688 086
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Усього за розділом I	1495	14 700 877	17 846 696
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	2 008 688	4 142 910
Інші довгострокові зобов'язання	1515	256 738	312 170
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Усього за розділом II	1595	2 265 426	4 455 080
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	776 000	767 497
товари, роботи, послуги	1615	14 514 081	16 290 054
розрахунками з бюджетом	1620	273 257	326 833
у тому числі з податку на прибуток	1621	215 457	244 727
розрахунками зі страхування	1625	24 716	17 379
розрахунками з оплати праці	1630	160 208	137 988
Поточні забезпечення	1660	509 245	539 038
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	3 667 811	4 144 753
Усього за розділом III	1695	19 925 318	22 223 615
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1700	0	0
	1900	36 891 621	44 525 391

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31 грудня 2021 року
Форма №1

Актив	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	32 720	45 255
первісна вартість	1001	73 004	92 045
накопичена амортизація	1002	40 284	46 790
Незавершені капітальні інвестиції	1005	3 692 156	4 026 550
Основні засоби	1010	15 231 712	19 348 986
первісна вартість	1011	21 335 058	27 338 054
знос	1012	6 103 346	7 989 068
Інвестиційна нерухомість	1015	0	
Довгострокові біологічні активи	1020	0	
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	
Інші фінансові інвестиції	1035	3 129 633	4 556 221
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	
Відстрочені податкові активи	1045	23 116	16 889
Інші необоротні активи	1090	-	
Усього за розділом I	1095	22 109 337	27 993 901
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	15 389 033	16 732 223
Поточні біологічні активи	1110	-	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	2 182 479	2 978 557
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	-	
з бюджетом	1135	1	
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3 859 491	4 611 221
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	
Гроші та їх еквіваленти	1165	642 802	769 230
Витрати майбутніх періодів	1170	5 399	6 123
Інші оборотні активи	1190	336 837	301 255
Усього за розділом II	1195	22 416 054	25 398 609
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	
Баланс	1300	44 525 391	53 392 510

Пасив	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	158 610	158 610
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	17 688 086	21 920 788
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Усього за розділом I	1495	17 846 696	22 079 398
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	4 142 910	4 841 498
Інші довгострокові зобов'язання	1515	312 170	399 446
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	4 455 080	5 240 944
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	767 497	764 122
товари, роботи, послуги	1615	16 290 054	18 560 400
розрахунками з бюджетом	1620	326 833	401 223
у тому числі з податку на прибуток	1621	244 727	234 645
розрахунками зі страхування	1625	17 379	23 899
розрахунками з оплати праці	1630	137 988	164 500
Поточні забезпечення	1660	539 038	689 022
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	4 144 753	5 469 002
Усього за розділом III	1695	22 223 615	26 072 168
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1700	-	-
Баланс	1900	44 525 391	53 392 510

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2019 рік

Форма 2

Стаття	Код	За звітний період, тис.грн.	За аналогічний період попереднього року, тис.грн.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	43 979 194	41 400 220
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	30 814 751	30 400 580
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий прибуток	2090	13 164 443	10 999 640
збиток	2095	0	
Інші операційні доходи	2120	530 835	260 235
Адміністративні витрати	2130	751 814	540 040
Витрати на збут	2150	7 985 945	6 623 200
Інші операційні витрати	2180	254 271	396373
Фінансовий результат від операційної діяльності			
прибуток	2190	4 703 248	3 700 262
збиток	2195	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	3 851	180 000
Інші доходи	2240	354 733	52 000
Фінансові витрати	2250	250 094	91 550
Втрати від участі в капіталі	2255	24 516	0
Інші витрати	2270	363 438	210 000
Фінансовий результат до оподаткування			
прибуток	2290	4 423 784	3630712
збиток	2295	0	
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-821 675	-670 000
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	
Чистий фінансовий результат			
прибуток	2350	3 602 109	2 960 712
збиток	2355	0	0

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2020 рік

Форма 2

Стаття	Код	За звітний період, тис .грн.	За аналогічний період попереднього року, тис.грн.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	50 382 425	43 979 194
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	35 593 670	30 814 751
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий			
прибуток	2090	14 788 755	13 164 443
збиток	2095	0	0
Інші операційні доходи	2120	737 243	530 835
Адміністративні витрати	2130	872 759	751 814
Витрати на збут	2150	8 648 047	7 985 945
Інші операційні витрати	2180	920 408	254 271
Фінансовий результат від операційної діяльності			
прибуток	2190	5 084 784	4 703 248
збиток	2195	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	211 555	3 851
Інші доходи	2240	554 085	354 733
Фінансові витрати	2250	295 646	250 094
Втрати від участі в капіталі	2255	0	24 516
Інші витрати	2270	1 438 592	363 438
Фінансовий результат до оподаткування			
прибуток	2290	4 116 186	4 423 784
збиток	2295	0	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-944 982	-821 675
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат			
прибуток	2350	3 171 204	3 602 109
збиток	2355	0	0

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2021 рік

Форма 2

Стаття	Код	За звітний період, тис.грн.	За аналогічний період попереднього року, тис.грн.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	59 465 455	50 382 425
Чисті зароблені страхові премії	2010		0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	41 560 405	35 593 670
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0
Валовий прибуток	2090	17 905 050	14 788 755
збиток	2095		0
Інші операційні доходи	2120	890 662	737 243
Адміністративні витрати	2130	940 235	872 759
Витрати на збут	2150	9 469 805	8 648 047
Інші операційні витрати	2180	1 035 506	920 408
Фінансовий результат від операційної діяльності			
прибуток	2190	7 350 166	5 084 784
збиток	2195		0
Дохід від участі в капіталі	2200		0
Інші фінансові доходи	2220	264 800	211 555
Інші доходи	2240	642 222	554 085
Фінансові витрати	2250	365 445	295 646
Втрати від участі в капіталі	2255	-	0
Інші витрати	2270	1 649 707	1 438 592
Фінансовий результат до оподаткування			
прибуток	2290	6 242 036	4 116 186
збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	- 1 123 566	-944 982
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0
Чистий фінансовий результат			
прибуток	2350	5 118 470	3 171 204
збиток	2355		0

Горизонтальний аналіз активів ТОВ «Епіцентр К» на 31 грудня 2018-2021 рр., млн грн

Стаття	Код	2018	2019	2020	2021	Абсолютне ланцюгове відхилення, тис грн			Відносне ланцюгове відхилення, %		
						2019	2020	2021	2019	2020	2021
I. Необоротні активи											
Нематеріальні активи	1000	5	13	33	45	8	20	13	257,6	260,9	138,3
первісна вартість	1001	33	45	73	92	12	28	19	137,8	162,8	126,1
накопичена амортизація	1002	28	32	40	47	5	8	7	116,7	124,7	116,2
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1 500	1 869	3 692	4 027	369	1 823	334	124,6	197,5	109,1
Основні засоби	1010	8 568	12 305	15 232	19 349	3 737	2 927	4 117	143,6	123,8	127,0
первісна вартість	1011	11 500	17 211	21 335	27 338	5 710	4 125	6 003	149,7	124,0	128,1
знос	1012	2 932	4 906	6 103	7 989	1 974	1 197	1 886	167,3	124,4	130,9
Інші фінансові інвестиції	1035	1 750	1 755	3 130	4 556		1 374	1 427		178,3	145,6
Відстрочені податкові активи	1045	-	69	23	17	69	- 46	- 6		33,7	73,1
Усього за розділом I	1095	11 824	16 011	22 109	27 994			5 885			126,6
II. Оборотні активи		-	-	-	-	-	-	-			
Запаси	1100	13 250	13 886	15 389	16 732	636	1 503	1 343	104,8	110,8	108,7
Поточні біологічні активи	1110	-	-	-	-	-	-	-			
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	770	1 468	2 182	2 979	698	715	796	190,6	148,7	136,5
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3 320	4 381	3 859	4 611	1 061	- 522	752	132,0	88,1	119,5
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	-	-	-	-	-			
Гроші та їх еквіваленти	1165	690	921	643	769	231	- 278	126	133,5	69,8	119,7
Витрати майбутніх періодів	1170	3	7	5	6	5	- 2	1	261,5	73,7	113,4
Інші оборотні активи	1190	270	217	337	301	- 53	119	- 36	80,5	154,9	89,4
Усього за розділом II	1195	18 303	20 881	22 416	25 399	2 578	1 535	2 983	114,1	107,4	113,3
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	0	-	-	0	- 0	-		0,0	
Баланс	1300	30 127	36 892	44 525	53 393	6 765	7 634	8 867	122,5	120,7	119,9

Джерело: розраховано автором на основі додатку А.

Горизонтальний аналіз пасивів ТОВ «Епіцентр К» на 31 грудня 2018-2021 рр., млн грн

Стаття	Код	2018	2019	2020	2021	Абсолютне ланцюгове відхилення, тис грн			Відносне ланцюгове відхилення, %		
						2019	2020	2021	2019	2020	2021
I. Власний капітал											
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	159	159	159	159	-	-	-	100,0	100,0	100,0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	12 300	14 542	17 688	21 921	2 242	3 146	4 233	118,2	121,6	123,9
Усього за розділом I	1495	12 459	14 701	17 847	22 079	2 242	3 146	4 233	118,0	121,4	123,7
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення											
Довгострокові кредити банків	1510	910	2 009	4 143	4 841	1 099	2 134	699	220,7	206,2	116,9
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	257	312	399	257	55	87	121,6	128,0	
Усього за розділом II	1595	910	2 265	4 455	5 241	1 355	2 190	786	248,9	196,7	117,6
III. Поточні зобов'язання і забезпечення											
Поточна кредиторська заборгованість за:											
довгостроковими зобов'язаннями	1610	776	776	767	764	-	-9	-3	100,0	98,9	99,6
товари, роботи, послуги	1615	13 454	14 514	16 290	18 560	1 060	1 776	2 270	107,9	112,2	113,9
розрахунками з бюджетом	1620	181	273	327	401	93	54	74	151,4	119,6	122,8
у тому числі з податку на прибуток	1621	130	215	245	235	85	29	-10	165,7	113,6	95,9
розрахунками зі страхування	1625	63	25	17	24	-38	-7	7	39,5	70,3	137,5
розрахунками з оплати праці	1630	140	160	138	165	20	-22	27	114,4	86,1	119,2
Поточні забезпечення	1660	251	509	539	689	259	30	150	203,2	105,9	127,8
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-	-	-	-	-	-			
Інші поточні зобов'язання	1690	1 891	3 668	4 145	5 469	1 777	477	1 324	193,9	113,0	132,0
Усього за розділом III	1695	16 755	19 925	22 224	26 072	3 170	2 298	3 849	118,9	111,5	117,3
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття											
Баланс	1700	-	-	-	-	-	-	-			
Усього за розділом IV	1900	30 127	36 892	44 525	53 393	6 765	7 634	8 867	122,5	120,7	119,9

Джерело: розраховано автором на основі додатку А.

Горизонтальний аналіз фінансових результатів діяльності ТОВ «Епіцентр К» у 2018-2021 рр., млн грн

Стаття	Код	2018	2019	2020	2021	Абсолютне ланцюгове відхилення, млн грн			Відносне ланцюгове відхилення, %		
						2019	2020	2021	2019	2020	2021
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	41 400	43 979	50 382	59 465	2 579	6 403	9 083	106,2	114,6	118,0
Чисті зароблені страхові премії	2010										
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	30 401	30 815	35 594	41 560	414	4 779	5 967	101,4	115,5	116,8
Валовий прибуток	2090	11 000	13 164	14 789	17 905	2 165	1 624	3 116	119,7	112,3	121,1
збиток	2095										
Інші операційні доходи	2120	260	531	737	891	271	206	153	204,0	138,9	120,8
Адміністративні витрати	2130	540	752	873	940	212	121	67	139,2	116,1	107,7
Витрати на збут	2150	6 623	7 986	8 648	9 470	1 363	662	822	120,6	108,3	109,5
Інші операційні витрати	2180	396	254	920	1 036	-142	666	115	64,1	362,0	112,5
Фінансовий результат від операційної діяльності											
прибуток	2190	3 700	4 703	5 085	7 350	1 003	382	2 265	127,1	108,1	144,6
Інші фінансові доходи	2220	180	4	212	265	-176	208	53	2,1	5493,5	125,2
Інші доходи	2240	52	355	554	642	303	199	88	682,2	156,2	115,9
Фінансові витрати	2250	92	250	296	365	159	46	70	273,2	118,2	123,6
Втрати від участі в капіталі	2255	0	25	0	0	25	-25	0	0,0		
Інші витрати	2270	210	363	1 439	1 650	153	1 075	211	173,1	395,8	114,7
Фінансовий результат до оподаткування											
прибуток	2290	3 631	4 424	4 116	6 242	793	-308	2 126	121,8	93,0	151,6
збиток	2295										
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-670	-822	-945	-1 124	-152	-123	-179	122,6	115,0	118,9
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305										
Чистий фінансовий результат											
прибуток	2350	2 961	3 602	3 171	5 118	641	-431	1 947	121,7	88,0	161,4
збиток	2355										

Джерело: розраховано автором на основі додатку А.